

DOMOVINA in KMETSKI LIST

Upravišтво in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knafljeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Ljubljanska pokrajina je del Kraljevine Italije

Hvaležna zahvala slovenskega ljudstva Kralju in
Cesarju ter Duceju za blagohotne in posebne
zakone — Tretji maj bo ostal velik zgodovinski dan

Kraljev dekret

Sreda 3. maja je bil za zasedeno slovensko ozemlje zgodovinski dan. Kr. Civilni Komisar je tega dne sprejel na svojem sedežu v Ljubljani zastopnike slovenskega javnega življenja in jim razglasil spodaj navedeni Kraljevi dekret. V velikem odposlanstvu slovenskih predstavnikov so bili bivši ban dr. Marko Natlačen, bivši ministri Ivan Pucelj, Ivan Mohorič, dr. Novak in dr. Gosar, bivša senatorja dr. Ravnihar in dr. Gregorin, bivši narodni poslanci dr. Stare, dr. Golja, Kavka,

Lavrič, Rigler, Smersu, dr. Koce in Masič, zastopnik Trgovskega združenja Smrkolj, predsednik Zveze gostinskih obratov Majcen, predsednik Zveze bančnih zavodov Slokar, rektor vseučilišča dr. Slavič, predsednik Odvetniške zbornice dr. Žirovnik, predsednik Notarske zbornice za trgovino in industrijo Čeč, predsednik Zveze industrijcev Praprotnik, zastopnik Delavske zbornice Jonke in predsednik Novinarskega društva Virant.

Kraljev dekret se glasi:

Člen 1.

Slovensko ozemlje, katerega meje so odrejene kakor na priključeni karti, je integralni del Kraljevine Italije in tvori Ljubljansko Provincio.

Člen 2.

S kraljevskimi dekreti, kateri se bodo izdali na predlog Duceja Fašizma, predsednika Vlade, se bodo odredile uredbe za Ljubljansko Provincio, katera imajoč kompaktno slovensko ljudstvo, bo imela avtonomno ustavo, vpoštevajoč etnični karakter ljudstva, geografski položaj ozemlja in posebne potrebe pokrajine.

Člen 3.

Vladno oblast bo izvrševal Visoki Komisar, imenovan s kraljevskim dekretom na predlog Duceja Fašizma, Predsednika Vlade in Ministra za Notranje posle.

Člen 4.

Visokemu Komisarju bo pomagal svet 14 zastopnikov, izbranih med produktivnimi kategorijami slovenskega ljudstva.

Člen 5.

Vojaška služba ne bo obvezna za slovensko ljudstvo Ljubljanske Province.

Člen 6.

Poučevanje v ljudskih šolah bo obvezno v slovenskem jeziku. V srednjih in višjih šolah bo fakultativen pouk italijanskega jezika. Vse službene odredbe bodo izhajale v obeh jezikih.

Člen 7.

Kraljeva Vlada je pooblaščen, da na ozemlju Ljubljanske Province objavlja Ustavo in druge zakone Kraljevine, da izdaja potrebne odredbe ter da jih dovede v sklad z že obstoječo zakonodajo in z odredbami, ki se bodo izdajale v smislu čl. 2.

Člen 8.

Ta dekret velja od dneva, ko bo objavljen v »Službenem listu« Kraljevine ter bo predložen Zakonodajnim Skupščinam v svrhu vzakolitve.

Nagovor Kr. Civilnega Komisarja

K. Civilni Komisar je v kratkih, a jasnih besedah obrazložil dekret in posebej opozoril na pomen Ducejevih dekretov za ureditev ustavnopravnega položaja Slovenije. Izrazil

je prepričanje, da bo slovensko prebivalstvo s svojimi predstavniki na čelu kakor v prvih dneh tudi v bodoče sodelovalo z njim in oblasti v korist vse pokrajine.

Zahvala v imenu slovenskega ljudstva

Bivši ban dr. Natlačen je tedaj v imenu vseh prisotnih in v imenu vsega slovenskega naroda v Ljubljanski pokrajini izrazil najglobljo vdanost Nj. Vel. Kralju in Cesarju in vso zahvalo Duceju za plemenite posebne ukrepe, s katerimi so podana jamstva za naše varno življenje in bodočnost prebivalstva. Izročil je Kr. Civilnemu Komisarju spomenico za Duceja, Ustanovitelja Imperija in Vrhovnega Poveljnika vseh Oboroženih Sil prošnjo, da bi mu jo predložil.

Kr. Civilni Komisar je slovenskim predstavnikom zagotovil, da bo njihovo spomenico takoj odposlal v Rim, tako da bo nemudoma predložena Duceju.

Zgodovinsko svečanost je Kr. Civilni Komisar zaključil z vzkliki Vladarju, Duceju,

Italiji in Ljubljanski pokrajini. Tem vzklikom so se pridružili vsi prisotni. Navzočni so se na povabilo Kr. Civilnega Komisarja še slikali. Kr. Civilni Komisar je še posebej želel, da se je poleg bivšega bana in rektorja vseučilišča postavil poleg njega tudi zastopnik delavstva.

Ko so se že razšli, je prispel na Kr. Civilni Komisarjat stolni proš dr. Nadrah, ki je Kr. Civilnemu Komisarju izročil osebno spomenico ljubljanskega škofa dr. Rožmana za Duceja. Tudi v tej spomenici so bili izraženi vdani pozdravi in najgloblja zahvala za državnoopravno ureditev avtonomne Ljubljanske pokrajine. Kr. Civilni Komisar je škofovemu odposlancu zagotovil, da bo tudi njegovo spomenico nemudno poslal Duceju.

Spomenico so podpisali bivši ban dr. Marko Natlačen, bivši minister in zastopnik Jugoslovanske nacionalne stranke Ivan Pucelj, bivši minister dr. Franjo Novak, bivši minister Ivan Mohorič, bivši senator dr. Gustav Gregorin, bivši minister dr. Gosar, rektor ljubljanskega vseučilišča dr. Slavič, ljubljanski župan dr. J. Adlešič, predsednik odvetniške zbornice dr. Žirovnik, predsednik notarske zbornice dr. Ivan Kuhar, predsednik inženjske zbornice Pirkmajer, predsednik Zbornice za trgovino in industrijo Karel Čeč, predsednik Zveze združenj trgovcev Albin Smerkolj, predsednik Združenja hotelirjev Ciril Majcen, predsednik združenja obrtnikov Karel Kavka, predsednik Kmetijske zbornice dr. Josip Lavrič, predsednik Delavske zbornice G. Jonke, predsednik kulturnih združenj dr. Vladimir Ravnihar, predsednik Zveze bančnih in zavarovalnih zavodov dr. Ivan Slokar, predsednik Zveze industrijcev Avgust Praprotnik, bivši ljubljanski poslanec kočevskega okraja A. Rigler, bivši poslanec ljubljanskega okraja Milos Stare, bivši poslanec črnomeljskega okraja dr. Jure Koce in predsednik Novinarskega društva Stanko Virant.

★

Slovensko ozemlje, zasedeno od italijanskih Oboroženih Sil, je s tem postalo del velike Kraljevine Italije. Ducejeva volja je bila, da dobi zasedeno ozemlje široko zasnovano samoupravo in da v okviru Kraljevine Italije ohrani vse narodnostne kulturne in še posebej jezikovne tradicije. V Sosvetu, ki bo izvoljen v smislu Kraljevega dekreta, da podpre z besedo in dejanjem Ekselencio Visokega Komisarja pri njegovem delu, bodo zastopniki vseh delovnih in gospodarskih panog slovenske zasedene dežele. Duce je s tem hotel dati odločno zagotovilo slovenskemu prebivalstvu, da bo deležno vsega, kar jamči in nudijo korporacijski zakoni italijanskemu narodu.

Vse ljudstvo Ljubljanske pokrajine se zaveda velikega pomena take državnoopravne ureditve in je hvaležno Duceju.

Ljubljana je v zastavah in z njo vsi kraji v naši novi Ljubljanski pokrajini.

Postavitev Zveze za tujski promet v Sloveniji pod nadzorstvo

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

»Zveza za tujski promet v Sloveniji« se postavlja pod nadzorstvo Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje, ki ga bo izvrševal po svojem odposlancu.

Brez odobritve Komisarjatskega odposlanca se ne smejo opravljati nikakršni posli, tudi ne navadni upravni posli. Za izredne upravne posle je potrebna predhodna odobritev Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje. Za komisarjatskega odposlanca se postavlja g. Giovanni Battista Laghi. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

Postavitev Narodne banke kraljevine Jugoslavije pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Narodne banke kraljevine Jugoslavije s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra dr. Aldo Paoloni. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarjata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

Spomenica slovenskih zastopnikov Duceju

Duce! V trenutku, ko je slovensko ozemlje, ki so ga zasedle Italijanske Oborožene Sile, postalo del velikega Kraljestva Italije, izražamo v imenu vsega slovenskega prebivalstva Nj. Vel. Kralju in Cesarju najspoštlivejšo vdanost in izrekamo Vam, Duce, vso našo hvalečnost za plemenite posebne ukrepe, ki ste jih izdali za naše ozemlje in ki bodo za nas varno jamstvo življenja ter zagotovitev bodočnosti našega prebivalstva.

Spoštovanje našega jezika in naše kulture priča, s kako vzvišenim pojmovanjem rimske pravičnosti ume Fašistična Italija vladati narodom, ki so pod njenim varstvom.

Duce, slovensko prebivalstvo bo dokazalo še bolj s svojimi deli svojo hvalečnost in vso svojo lojalnost.

Ljubljanski škof Duceju

Duce! Ko sem z živim veseljem izvedel za priključitev slovenskega ozemlja, ki ga je zasedla Italijanska Vojska, h Kraljevini Italiji. Vas prosim tudi v imenu duhovščine in škofije na tem ozemlju da sprejmete izraze najgloblje hvalečnosti za velikodušne ukrepe, ki ste jih izdali za slovensko prebivalstvo. Duce, sprejmite tudi izraze naše lojalnosti in sodelovanja. Boga pa prosimo, da bi blagoslovil Vaše delo, da bi blagoslovil veliki italijanski narod in slovensko prebivalstvo, ki bo v okviru rimskega imperija lahko živelo in prospevalo.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Uradno poročilo glavnega štaba italijanskih vojnih sil št. 335. pravi med drugim:

Nov angleški poskus, prebiti obroč okoli Tobruka, se je ponesrečil zaradi takojšnjega nastopa junaških italijanskih in nemških čet,

ki so sovražniku prizadejale zelo hude izgube. Na bojišču pri Sollumu pa so bili odbiti napadi sovražnih tankov. Italijanski in nemški letalski oddelki so večkrat bombardirali pristanišče v Tobruku in je bomba zadela veliko ladjo.

Kakor javlja isto poročilo,

so letala na Egejskem morju zasedla vrsto otokov,

in sicer otoke Amorgo, Anafe, Mios, Terra, Nacos in Paros v skupini Cikladov.

Iz Soluna poročajo da

so angleške čete na otoku Kreti zdaj kakor v pasti

pod poveljstvom novozelandskega generala Freyberga. Solunska vest pravi, da so angleške čete morale ostati na Kreti, ker niso utegnile zbežati v Egipt.

Iz zadnjih poročil Glavnega stana Oboroženih sil povzemamo,

da so težki nemški bombniki več noči napadli Malto.

Bombardirali so pomorska in letalska oporišča in druge važne vojaške naprave. Povzročili so veliko škodo.

Iz Rima poročajo: V nedeljo sta skoro istočasno govorila Hitler in Roosevelt. Hitler je podal uspeh borb na Balkanu in zraven povedal, da je takoj po svojem pohodu na Poljsko in potem še enkrat po zlomu Francije

ponudil možnost za sklenitev miru, toda Churchill in njegovi so vse te ponudbe odklonili.

Nasprotno so ti ljudje celo zakrivili, da se je vojna razširila v druge dele sveta. Hitler je v svojem govoru opozoril na odgovornost Anglije za vojno in opomnil Rooseveltove vojne hujskače, da utegne vojna udariti tudi vse tiste, ki vanjo hujskajo.

Iz Rima poročajo: Odkar so Nemci zasedli Sporade, italijanske čete pa Ciklade,

je Anglija praktično pregnana z Egejskega morja

in morja okoli Krete. Položaj otoka Krete je resno ogrožen. Anglija je sedaj v Sredozemlju le še v posesti ozkega obalnega dela od Solluma do Hajfe, vstevši otok Ciper. Položaj v Siriji in Iraku še bolj ograža ta zadni angleški branik v vzhodnem Sredozemlju.

Po raznih poročilih je bilo

v noči na 7. maja delovanje nemškega letalstva nad Anglijo silno razsežno

in je bila v mnogih krajih povzročena zelo velika škoda na industrijskih napravah in drugih važnih zgradbah. Kraji ob reki Clyde so bili glavni smoter nemških letalskih napadov in je bila tu povzročena izredno velika škoda. Drugo področje, kjer so rušilne bombe razdejale vrsto važnih zgradb, je bilo ob reki Mersey. Razen na teh področjih je bila v tej noči povzročena velika gmočna škoda na več krajih v severnovzhodni Angliji, v vzhodni Angliji in na jugozapadu.

Iz Rima poročajo: Hitlerjev govor preteklo nedeljo je dokaz, da nihče doslej

ni mogel in tudi v bodoče ne bo mogel ločiti Italijo od Nemčije

in porušiti trdne vezi, ki vežejo obe velesili v nerazdružno celoto. Italija in Nemčija sta doslej vselej složno sodelovali, in sicer na osnovi svojih sličnih stremeljenj in smotrov in zaradi svojih enakih pogledov na svet in njegovo bodočo ureditev. Obenem je treba povedati, da je Hitlerjev govor zgovorna pričča, da je edino Anglija kriva za zdajšnje vojne.

Iraška vlada je objavila uradno poročilo iz katerega povzemamo: Iraška vlada se je trudila, da bi angleško-iraška pogodba ne postala neveljavna in da bi se onemogočili vsi spori z angleško vlado, toda angleška vlada je izvršila nekaj dejanj, ki ogražajo pravice in varnost dežele.

To zadržanje je prisililo iraško vlado, da je izvršila svojo sveto dolžnost,

ki jo zahteva narod in ki je postala potrebna v danem položaju. Zato je ukrenila potrebne odredbe za obrambo države. Angleške čete, ki so razmeščene v Habaniji, so te dni začele streljati proti posadki, ki je bila prisiljena začeti vojaške operacije, ki se zdaj z uspehom nadaljujejo. Prvo iraško uradno vojno poročilo pravi med drugim: Iraška letala so napadla v petek 2. t. m. od Angležev zasedeno letališče Habanijo in vrgla 30 ton bomb. Pet angleških letal na tleh je bilo uničenih. Skupno je bilo ta petek razdejano 26 angleških letal. Poskus angleških motoriziranih oddelkov, da bi zasedli več postojank, je bil odbit in preprečen. Iraški radio je objavil, da so iraške čete dosegle že vrsto obmejnih krajev in pognale Angleže čez mejo.

Iz Tokia poročajo: Japonski minister za narodno kulturo je te dni dal važno izjavo, v kateri se je dotaknil posameznih veroizpovedi na Japonskem. Dejal je med drugim, da

bo rimsko-katoliška vera med vsemi tujimi veroizpovedmi na Japonskem prva, ki bo tudi uradno priznana.

Na ta način bo Japonska dala posebno prednost rimsko-katoliški Cerkvi. Vrhovni poglavar rimsko-katoliške Cerkve na Japonskem bo Pietro Tatsuo Doi.

Iz Moskve poročajo: Vrhovni sovjet Sovjetske zveze je izdal tri odloke. S prvim je vrhovni sovjet pristal na ostavko Molotova kot predsednika sveta ljudskih komisarjev, ker je sam izjavil, da ne more opravljati te funkcije hkratu s posli komisarja za zunanje zadeve. Z drugim je

imenoval Josipa Visarjonoviča Stalina za predsednika sveta ljudskih komisarjev,

s tretjim pa komisarja za zunanje zadeve Vjačeslava Mihajloviča Molotova za podpredsednika sveta ljudskih komisarjev Sovjetske zveze.

Roosevelt pa je govoril v Wilsonovem rojstnem kraju. V svojem govoru je

omenjal možnost neposrednega posega Zedinjenih držav v evropsko vojno,

češ da je ameriško ljudstvo pripravljeno žrtvovati se za rešitev demokracije, če bo to potrebno. Gotovo pa je, da s to Rooseveltovo napovedjo ameriško ljudstvo ne bo zadovoljno. Roosevelt je javno povedal, da podpira Anglijo. S svojim posegom bo le podaljšal vojno.

Zenevski dopisnik »Sunday Dispatch« javlja, da je

nemški poslanik v Moskvi grof Schulenburg prispel z novimi predlogi v sovjetsko prestolnico.

Sovjetska zveza naj bi spet začela pošiljati dobave v Nemčijo in skušala doseči pri Turčiji, da bi se odpovedala pogodbi z Anglijo. Razen tega so baje iz Berlina stavili Moskvi in Ankari ponudbo pogodbe med tremi državami, ki bi vsebovala tudi posebno jamstveno pogodbo za Turčijo. Kakor pravi omenjeni dopisnik, vsebujejo predlogi tudi načrt za pogodbo o medsebojni pomoči med Rusijo in Nemčijo. Turčijo bi bilo treba pozvati, da bi dovolila Nemčiji plovbo v turških vodah.

V teku razprave v ameriški poslanski zbornici o zakonskem načrtu, ki naj bi pooblastil predsednika Roosevelta,

da zaseže in izroči Angliji tuje trgovinske ladje,

zasidrane v ameriških pristaniščih, je opozicija izjavila, da bi vlada v primeru izvršitve tega načrta storila prvi pravecni vojni čin.

Tržaški »Il Piccolo« poroča iz Berlina: Ameriška vlada je izdala ukrep, ki je vsaj kakor presenetljiv.

Prepovedala je izvoz vojnega materiala v Rusijo.

Ta prepoved se uradno utemeljuje takole: Zdajšnji položaj zahteva, da mora biti vsi vojni material na razpolago oboroženim silam Amerike in Anglije. Ameriški material se ne sme več uvažati v Rusijo, ker je z Japonsko sklenila nevtralnostno pogodbo. Sovjetska zveza ima do Nemčije gotove obveznosti, tako da bi vojni material, ki bi ga dobavljala Amerika, lahko prišel v roke Nemcem.

Postavitev Splošnega jugoslovanskega bančnega društva pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Splošnega jugoslovanskega bančnega društva, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra odvetnik Carlo Chersi. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisariata, za zasedeno slovensko ozemlje Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

Postavitev Jugoslavije, splošne zavarovalne družbe, pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje »Jugoslavije«, splošne zavarovalne družbe, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra gosp. Costante Pessato. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisariata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

V GOSTILNI

Gostilničar: »Kako ste zadovoljni z našo gostilno?«

Gost: »Če bi bila raca tako mlada, kakor je vino, in vino tako staro kakor je raca, bi bilo baš vse v redu...«

Nj. Vel. Kraljica in Cesarica vnovič med ranjenci

Iz Rima poročajo, da je Nj. Vel. Kraljica in Cesarica dne 5. maja zjutraj spet prispela v bolnišnico Rdečega križa št. 3. Govorila je

ranjencem tolažilne in izpodbudne besede ter pokazala svojo materinsko skrb za vrle vojne ranjence, ki se tam zdravijo.

Visoki obisk pri ljubljanskem županu

Dne 6. maja dopoldne je Ekscelenca general Mario Robotti, poveljnik armadnega zbora, vrnil na ljubljanskem magistratu obisk ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, ki ga je ta pri njem napravil v soboto popoldne v prostorih bivše banske uprave. Župan dr. Adlešič je visokega dostojanstvenika sprejel v starodavni mestni hiši skupno z ravnatelj in načelniki mestnih uradov. Izrekel mu je najprej v slovenskem nato pa v italijanskem jeziku tople pozdrave v imenu mesta Ljubljane in ljubljanskega prebivalstva. Prisrčno se je med drugim zahvalil tudi za lepo ravnanje Italijanske Vojske z Ljubljano.

V svojem odgovoru je general Robotti dejal, da se čuti še prav posebno počaščenega, da lahko kot prvi poveljnik armadnega zbora pozdravi ljubljanskega župana in ljubljansko mesto. Sporočil je tudi pozdrave Italijanske Armade ter poudaril, da bodo tudi vojaška oblastva prav tako kakor civilna gojila dobrohotno naklonjenost in da bodo sodelovala pri prizadevanjih za koristi mestnega prebivalstva. Ekscelenca general Robotti je nadalje izrazil toplo priznanje prebivalstvu, ker tako uslužno in prijazno nastopa, kjerkoli pride v stik z italijanskimi Vojaki.

Slovenski župani za tesno sodelovanje z italijanskimi oblastvi

Dne 6. t. m. dopoldne so se v sejni dvorani Visokega Komisariata v Ljubljani zbrali župani slovenskih občin, ki so po novi razdelitvi ozemlja pripadle novoustanovljeni Ljubljanski pokrajini. Dvorana je bila lepo okrašena z zelenjem, državnimi in fašističnimi zastavami. V ozadju dvorane je bil postavljen oder, nad njim pa sta viseli sliki Nj. Vel. Kralja in Cesarja in pa Voditelja Italije Mussolinija.

Ko so bili župani zbrani, je v dvorano stopil Ekscelenca Visoki Komisar za zasedeno ozemlje Emilio Grazioli. Z njim je prišel tudi poveljnik armadnega zbora Ekscelenca general Mario Robotti. Spremljali so ju najtesnejši sodelavci.

Eksc. Visoki Komisar je pozdravil zbrane župane in izrazil misel vdanosti Kralju in Cesarju, Duceju in Italijanski Vojski. Potem je Ekscelenca Komisar prebral dekret o inkorporaciji zasedenega slovenskega ozemlja h Kraljevini Italiji. Govor je bil takoj preveden v slovenščino. Ko je bil dekret prebran, je prišlo do počastitev Kralju, Duceju in Italijanski Vojski. Ekscelenca Visoki Komisar je še enkrat poudaril namen italijanskih oblastev, da hočejo vladati s popolno avtoriteto in rimsko pravičnostjo. Vse to naj bi bilo v blagor novoustanovljene Ljubljanske pokrajine. Pričakujem, je dejal Ekscelenca Visoki Komisar, da bo tudi slovensko ljudstvo lojalno sodelovalo z italijanskimi

zasedbenimi oblastvi.

V imenu 105 slovenskih županov je nato ljubljanski župan dr. Jure Adlešič prebral v slovenščini in italijanščini poslanico, v kateri se izražata vdanost in zahvala Duceju. Ekscelenca Visokega Komisarja je dr. Adlešič naprosil, naj poslanico izroči najvišjemu mestu.

Ekscelenca Visoki Komisar je nato zbranim županom spregovoril še nekaj besed, ki se tičejo županskega poslovanja. Opozoril je gg. župane predvsem na to, naj oni vplivajo na kmeta, da bo letošnje leto zemlja povsod do skrajnosti izrabljena, in naj posvečajo zlasti kmetijskim vprašanjem največjo pozornost. Ob zaključku je izrekel tudi pozdrave vsemu prebivalstvu Ljubljanske pokrajine.

Toplo pozdravljen je spregovoril tudi general Robotti, ki je v svojem govoru želel, da bi krajevna oblastva povsod sodelovala z Italijansko Vojsko, ki bo kakor doslej tudi v bodoče veren predstavnik italijanskega ljudstva.

Slovesnost je bila zaključena z vzkliki Kralju in Cesarju, Duceju, Kraljevini Italiji in lepi bodočnosti Ljubljanske pokrajine. Toplo pozdravljen je Ekscelenca Visoki Komisar zapustil dvorano.

Postavitev Slavije, jugoslovanske zavarovalne banke, pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje »Slavije«, jugoslovanske zavarovalne banke, s sedežem v Ljubljani, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra g. Angelo de Marini. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisariata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

SEDMERO ČUD

France: »Ali veš za sedem čud sveta?«
Stefan: »Meni je znano samo eno čudo, in sicer je to prvi mož moje žene.«

ENAJSTO POGLAVJE

Sprejemu mlade baronice v laboratoriju je bil čisto drugačen kakor v hiši komercialnega svetnika. Neki slabo oblečen pomočnik je odprl Elizabeti vrata in jo je pustil stati v predveži. Slišala je, kako je pomočnik potrkal na neka vrata in zaklical: »Gospodična Linckerjeva, neka dama bi rada govorila z vami.« Elizabeta je nato tudi dobro slišala odgovor Linckerjeve, ki se je glasil: »Ne smem prekiniti dela. Če je dami prav, lahko pride k meni v laboratorij. Mora pa skozi temni prostor. Ali slišate? Čakati name ne more, ker me predolgo časa ne bo ven.«

To ni bilo posebno vladno rečeno, vendar pa zelo stvarno.

»Če hočete iti k gospodični v laboratorij,« je potem rekel pomočnik Elizabeti, »drugače ne morete govoriti z njo.«

Elizabeta je nemo prikimala. Nato je sledila pomočniku skozi čisto temno sobo v rdeče razsvetljeni laboratorij.

Nedaleč proč je ob velikem cementnem kotlu opazila vitko dekliško postavbo. Njen obraz je bil zaradi rdeče razsvetljave kakor polit s krvjo. Dekletove roke so nekaj mešale v veliki skledi.

Neprijeten duh po srebru in solitru je dražil Elizabetino grlo. Morala je kašljati. Šele zdaj je Linckerjeva opazila obisk in samo napol okrenila glavo proti Elizabeti. Samo za trenutek so pogledale Elizabeto njene zelo velike, kakor noč črne oči, nato pa so se okrenile spet na snov v skodeli.

»Za menoj na levi strani leži zaboj,« je rekla zateglo kakor človek, čigar misli

Zuchhold:

Smrt ob potu

Kriminalni roman

»Prav ljubo mi je,« je kramljal gospod Lierstein dalje, »da boste obiskali malo Rono. Že dolgo je nisem videl. Prav za prav niti ne vem, kako živi. Vsak trenutek jo sicer lahko vidim ali govorim z njo, toda časa nimam preveč, zato zmerom in zmerom odlašam. Pa tudi Rona sama ne utegne k meni. Upam, da jo boste vi, milostljiva gospodična, ob priliki privedli k meni...«

»Začasno sem tudi jaz preveč zaposlena,« je odvrnila Elizabeta hladno. »Ali mi lahko poveste njen naslov? Zelo hvaležna vam bom.«

Gospod Lierstein je bil nekoliko užaljen zaradi njene hladnosti, vendar se je premagal. Nekoliko manj ljubeznivo ji je rekel:

»Seveda, hotel sem vam že prej povedati. Pri Trentschi je. To je na Chausse-cesti. Številka 46 je menda. Da, gotovo je številka 46.«

Elizabeta je ponovila cesto in številko, da bi si ju dobro zapomnila. Zdaj ve torej vse, le storiško bo še treba razkrinkati.

Medtem jo je Lierstein pazljivo motril. Pri opazovanju njenih potez na obrazu se je ne-nadno spomnil, zakaj se mu je prej ime Schmeling zdelo znano. Neki baron Schmeling je vendar prihajal v njegovo hišo. Rona ga je večkrat privedla. Pred božičem je bilo to. Gotovo je Elizabeta sestra barona Schmelinga, ker mu je tako podobna. Najbrž je

prav Elizabeta posredovala znanje mladega barona z Rono.

To razmišljanje je spet razvedrilo gospoda Liersteina.

Elizabeta je pravkar hotela vstati, tedaj pa jo je svetnik še pridržal z vprašanjem:

»Pravkar mi je padlo na um da imate vi gotovo brata, milostljiva gospodična...«

To vprašanje jo je vznemirilo. Kaj neki hoče s tem vprašanjem?

»Kaj ni baron Schmeling, ki je tu študiral, vaš brat? Ulrik mu je ime, kaj ne? Prihajal je k meni v hišo. Rona...«

Zdaj je Elizabeti padlo na um, kar je brala v pismih te mladenke na Ulrika Liersteina bo torej tisti njen stric, h kateremu je Linckerjeva povabila Ulrika.

»Rona,« je nadaljeval gospod Lierstein, ga je privedla k nam. Zelo prijeten človek je, samo nekoliko pretih. Škoda, da pozneje ni več prišel. To je bil vendar vaš brat?«

»Res je mojemu bratu ime Ulrik.« Skoraj nejevoljno je rekla te besede. Sicer pa vas gotovo že predolgo časa zadržujem, gospod komercialni svetnik.«

»Nikakor ne.«

Vendar pa ni skušal nadaljevati pogovora. Bil je užaljen zaradi njene rezkosti. Ni bil navajen na takšno obnašanje.

Elizabeta se je poslovila.

Zunaj je sedla v avto in se odpeljala naravnost proti bivališču Rone Linckerjeve.

Novice

* **Dosti moke za kruh je v Ljubljani.** Visoki Komisar je poskrbel Ljubljani velike množine bele moke. 1100 metrskih stotov bele enotne moke je že v mestnih skladiščih, a pekom je mestni preskrbovalni urad že razdelil 170 metrskih stotov moke, 30 metrskih stotov pa je dobilo Združenje gostinskih podjetnikov. Iz Italije dobrohotno pripeljana moka je tako imenovana enotna moka, ki z njo po vsej Italiji pečejo enoten kruh, čisto enak za siromašne in bogate. Enotna moka je mešana s 40 odstotki pšenične in 60 odstotki bele turšične moke.

* **Predstavniki zdravstva iz Rima v Ljubljani.** Pod vodstvom zdravstvenega direktorja za mesto in okolico g. dr. Chrichija in glavnega direktorja Tržaške pokrajine dr. Duceja se je v Ljubljano pripeljala avtomobilska zdravstvena kolona v dveh velikih avtobusih, opremljenih z vsemi zdravniškimi potrebščinami, zlasti tudi za preiskave oči in ušes ter za preiskavo in zdravljenje zobovja. Obilno opremljena avtomobilska kolona se je ustavila na Krekovem trgu pred Mestnim domom, kjer ima svoje uradne prostore mestni fizikat. Pripeljalo se je tudi primerno število zdravnikov-specialistov, ki bodo preiskovali zdravstveno stanje naše šolske mladine — ne morda zaradi nezaupanja do naših zdravnikov, temveč da se sami prepričajo o zdravstvenem stanju mladine in poročajo ministrstvu za notranje zadeve v Rim, ki jih je semkaj poslalo in s tem dokazalo veliko skrb za zdravstveno stanje šolske mladine naše pokrajine. Take avtomobilске zdravstvene kolone skrbe namreč po vsej Italiji za zdravje prebivalstva. Ko bo zdravstveno odposlanstvo v Ljubljani in njeni pokrajini izpolnilo svojo nalogo, bo odpotovalo še v Zader, Dubrovnik, Split in na Reko, nato pa se vrne v Rim.

* **Kr. Civilni Komisar za Črno goro je obiskal Kotor.** Iz Cetinja poročajo: Kr. Civilni Komisar Ekselencja Mazzolini je obiskal Kotor in okolico ter se je razgovarjal z glavnimi osebnostmi Črne gore o različnih pereh vprašanjih. Povsod ga je ljudstvo sprejelo s toplimi izrazi prijateljstva. Krajevni predstavniki so mu izrazili radost ljudstva spričo tega, da je zdaj pod zaščito Italije. V kratkem bodo imenovani odposlanci Kr. Civilnega Komisarata v glavnih krajih Črne gore

Ker je Kr. Civilni Komisar prevzel od italijanske vlade poverjeno mu oblast, je prenehal delovati začasni črnogorski upravni odbor, ki so ga postavila italijanska vojaška oblastva v prvih dneh okupacije. Kr. Civilni Komisar Mazzolini je imenoval svet petih črnogorskih strokovnjakov z raznih področij uprave.

* **Sv. maša zadušnica za dr. Kulovcem.** Dne 6. t. m. zjutraj je bila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani sv. maša zadušnica za ministrom dr. Kulovcem, političnim naslednikom dr. Antona Korošca. Dr. Kulovec je bil pri prvem bombardiranju Beograda ubit in so ga pokopali na beograjskem pokopališču. Sv. maše zadušnice so se udeležili številni pokojnikov prijatelji.

* **Okrožnica hrvatskega metropolita dr. Alojza Stepinca** vsem duhovnikom zagrebske nadškofije je prav obširna in pravi med drugim: »Ko poznamo moke, ki danes vodijo usodo hrvatskega naroda, smo globoko prepričani, da bo naše delo deležno polnega razumevanja in pomoči. Verujemo in pričakujemo, da bo cerkev v svobodni hrvatski državi lahko čisto svobodno razglašala neporušljiva načela večne resnice in pravice. Cerkev božja se ni nikoli izgubljala v praznih besedah in tudi ni nikoli popustila v tistem vztrajnem delu, na katerem se ustvarjajo osnove srečne bodočnosti poedincev, naroda in države. Pokažite to, bratje v Gospodu, tudi zdaj in izpolnite svojo dolžnost do mlade hrvatske države.

* **Izkazalo se je, da ni mrtev.** Iz Gorice poročajo: Med hudim bojem pri Bitolju je ostal podporočnik Friderik Leban iz Gorice na bojišču. V goriški cerkvi je bila zanj že maša zadušnica. Te dni pa je njegova mati prejela radostno vest, da njen sin še živi. Podporočnik Leban je namreč med tem poslal nekemu svojemu prijatelju v Milano brzojavko, da se je rešil. Iz Milana so takoj obvestili Lebanovo mater, ki je prejela tudi iz Rima uradno poročilo, da je sin rešen. Mati je takoj odpotovala iz Gorice v Rim, da objame svojega sina.

* **Stanje na mariborskem živilskem trgu.** Kakor javljajo, je mariborski živilski trg navadno še dokaj založen. Jaje pa ni preveč. Ena stranka dobi le dve. Pravijo, da hočejo na ta način urediti pravično razdelitev jaje.

* **Karte za čevlje in obleke na Spodnjem Štajerskem.** Zadevno odredbo so izdala nemška okupacijska oblastva na zasedenem slovenskem ozemlju. Vsako prodajanje čevljev

in oblek je zaenkrat sploh prepovedano, dokler ne bodo uvedene karte.

* **Potovanje na Spodnje Štajersko je zelo oteženo.** Iz krajev Rajha je na Spodnje Štajersko mogoče potovati le s posebnim dovoljenjem šefa civilne uprave, ki ima svoj sedež v Gradcu.

* **Srbi in Črnogorci morajo zapustiti vrbaško banovino.** Hrvatsko ustaško poveljstvo je izdalo naredbo, po kateri morajo vsi Črnogorci in Srbi v 10 dneh zapustiti kraje vrbaške banovine, ki spada zdaj pod Hrvatsko, in odpotovati v svojo domovino. I. Banja Luke je doslej odšlo že okrog 100 Srbov.

* **V Zagrebu je izšel časopis v trch jeziki.** Te dni je začel izhajati v Zagrebu list »Za dom«, ki ima to značilnost, da je tiskan v treh jeziki: v hrvaščini, italijanščini in nemščini.

* **Kraljev pokal bodo pretopili.** Hrvatska nogometna zveza je novi hrvatski državi izročila zlati pokal, ki so ga hrvatski nogometaški dobili od pokojnega kralja Aleksandra za zmago nad Beograščani. Pokal bodo pretopili, zlato pa uporabili v korist hrvaškega naroda.

* **V Črni gori je spet redno življenje.** Iz Cetinja poročajo: Črna gore je pod Kr. Civilnim Komisarjem spet zaživela redno življenje. Glavno vprašanje, ki se je pojavilo za vso Črno goro, je vprašanje hrane za njeno prebivalstvo, saj je živil skoro docela zmanjkalo. Spričo tega so oblastva posvetila temu vprašanju vso svojo skrb. Takoj so ukrenili vse potrebno, da bodo naglo prispele v deželo večje množine življenjskih potrebščin, ki bodo prebivalstvu takoj stavljenе na razpolago. Preskrbljeno je bilo tudi za boljši promet. Nadalje je Civilni Komisar odredil, da se ponovno odprejo šole vseh stopinj. Pouk na njih se je že začel v ponedeljek. Proučuje se ureditev avtobusnega prometa med posameznimi glavnimi črnogorskimi kraji. Nadalje se je načelo tudi že vprašanje spremembe sodnega reda, ki je prav velikega pomena in ki se bo izvedla v smislu Ducejevega razglasa o organizaciji sodstva v zasedenih krajih. Kasacijsko sodišče, ki je bilo v času srbske vlade v Podgorici, bo verjetno premeščeno na Cetinje.

TASČA

Janez: »Ne vem, zakaj so vsi moške tako hudi na tašče. Jaz pa se s svojo taščo najlepše razumem.«

Jaka: »Ali stanuje v tvoji hiši?«

Janez: »Ne, ona živi v Južni Ameriki.«

so neke drugje »če bočete sestri. Traja lo bo še nekaj časa. Zda moram paziti.«

Elizabeti je bilo prav. Potrebovala je malo časa, da se zbere in ukroti svoj nemir. Opazovala je Ronin ostro zarezani obraz, močno brado, njene roke ki so bile zavoljo rdeče luči kakor krvave. Te roke so dvignile morilno orožje proti njenemu bratu.

Dekle se ji ni zdelo čisto neznan. Elizabeti je premislila komu neki je mladenka nekoliko podobna. Pa se ni mogla spomniti. Glas in kretnje dekletove so ji bili čisto tuji.

Elizabeti je sedla na trdi zaboj in neprestano zrla na dekle, stoječe pred njo.

»Pečemo se z izdelovanjem papirja, občutljivega za svetlobo,« je zdaici prekinil Ronin altovski glas Elizabetino razmišljanje. »Pravkar preizkušamo neko novo iznajdbo. Je zelo zanimivo.« Rona se je veselo zasmejala.

Elizabeti ni ničesar razumela o tem delu. Zato je skoro ni poslušala, ko ji je Rona še razlagala, kakšna je ta nova iznajdba, temveč je samo opazovala kratke, krepke kretnje Roninega mačje prožnega telesa.

»Zdaj imam nekaj minut časa in mi lahko poveste svoje želje,« je menila Rona.

Ta poziv, naj govori, je prišel na Elizabeti tako nenadno, da ni vedela, kako naj začne govoriti.

»Vaš papir še ne prenese dnevne svetlobe?« je previdno vprašala Elizabeti.

Rona Linckjeva se je smehljala spričo tolike nevednosti. »Ko se pola posuši, jo zvijejo in denejo v škatlo, skozi katero ne more svetloba. Zato škatlo tudi ovijejo s črnim papirjem,« je pojasnila Rona.

Elizabeti se je torej morala zadovoljiti z rdečo svetlobo laboratorija.

»Vem, da mnogi ne marajo rdeče luči, ki vznemirja živce,« je pristavila Rona.

Elizabeti je malo vzdihnila. »Rada bi dalje študirala na vseučilišču in prihajam od gospoda komercialnega svetnika Liersteina. On mi je rekel, da bi mi vi mogli svetovati...«

»Pri mojem stricu ste bili?« Rona je zdaj razumela, zakaj jo je ta tuja dama obiskala.

Elizabeti se je veselila, da je napetost nekoliko popustila.

»Da, če utegneta, bi rada to ali ono glede študij izvedela od vas. Saj še ni dolgo, kar ste študirali?«

Elizabeti je drgetala od notranje razburjenosti. Zdajle bi bilo treba nastaviti Roni past. Zastaviti bi ji bilo treba nepričakovano vprašanje, ki bi ji zbudilo vest in ki bi ji priklicalo mrzel pot na njeno čelo.

»Izpit ste torej napravili kmalu potem, ko je baron Ulrik Schmeling prekinil razmerje z vami,« je rekla Elizabeti zelo počasi, kakor bi bila govorila o čisto vsakdanjih rečeh.

V temnih očeh se je zasvetilo. Veliko presenečenje! Ronina usta so se odprla od začudenja. Ali je Rona tudi menjala barvo na obrazu, se pri rdeči luči ni moglo videti. Toda tisto, kar je Elizabeti za gotovo pričakovala, se ni zgodilo. Rona se ni prav nič prestrašila, samo brezmejno se je začudila. Celo nasmešek se je pojavil okrog njenih ustnic.

»Ulrik Schmeling je prekinil z menoj odnošaje? Vi mislite menda, da je nehal obcevat z menoj potem, ko me je bil prosil za roko?«

Za roko jo je prosil! Elizabeti se je skoro zavrtelo v glavi. Kaj jo morda hoče to dekle zavesti na krivo sled, ali pa so njene besede resnične? Ali se je Ulrik res kdaj bavil z mislijo, da bi napravil to mladenko za gospodarico na Zehlenu? Kako strašna misel! Ne, ne, to ne more biti res! Nemogoče, da bi to dekle, ki si mora služiti kruh v tem zadušljivem prostoru, odbilo bogatega barona.

»Milostljiva gospa je menda slišala kakšne prazne govorce,« je nekoliko posmehljivo rekla Rona. »Saj se ne motim, če domnevam, da ste vi soproga gospoda barona Schmelinga?«

Elizabeti jo je začudeno pogledala. Ni razumela njenih besed. Šele nekaj trenutkov nato ji je padlo na um, da jo smatra Rona za Ulrikovo ženo in da pričakuje zdaj izlivov ljubosumnosti. Elizabeti je zbegana pogledala od luči rdeče pobarvane Ronine roke in zazdelo se ji je, da je od njih kapala bratova kri.

»Menda ste čitali soprogo pisma? Ali niste našli med njimi tudi odgovora na njegovo ponudbo?«

Elizabeti je naglo vstala in stopila k Roni, ki je čisto mirno čakala, kaj se bo zgodilo.

»Vedeti hočem, kdo je umoril mojega brata. Od vas hočem to izvedeti, samo od vas!«

Silno presenečena je stopila Rona za korak nazaj. Pričakovala je nekaj drugega, malenkosten izliv ljubosumnosti. Ronine oči so se široko odprle in sočutno je pogledala neznanko, katere besede so ji bile nerazumljive.

* **Bolgarščina obvezni jezik v Macedoniji.** Od 3. t. m. je postala bolgarščina obvezni jezik v vsej Macedoniji.

* **Posavske novice.** V Rajhenburgu je prevzel županske posle po g. Kržišniku trgovci. Matko Presker, podžupan pa je kolodvorski restavratore g. Drago Zemljak. — Gradnja nove elektrarne v Rajhenburgu se nadaljuje. Županske posle na Senovem vodi zdaj krojaški mojster g. Leopold Lipovšek.

* **Za novega zagrebskega župana** je postavljen Ivan Werner, ki ga je notranji minister dr. Andrija Artuković zaprisegel 2. maja.

* **Preimenovanje ulic v Mariboru.** Novi mariborski župan g. Knaus je po prevzemu županskih poslov iz rok začasnega župana g. dr. Brandstätterja takoj odredil, da se trgi, ceste in ulice v Mariboru preimenujejo. Po večini so preimenovanja pievzeta po uličnih in cestnih imenih pred prevratom leta 1918. Tako se na primer Trg svobode imenuje Sophienplatz, Kopališka ulica Badgasse, Gregorčičeva ulica Schillergasse, Krekova ulica Kaiserstrasse, Gosposka ulica Herren-gasse.

* **Prezgodnja smrt nadarjenega mladeniča.** Iz Domžal pišejo: Na cvetno nedeljo je umrl komaj 14-letni France Vodopivec. Rajnki je bil vzoren dijak, ki je mnogo obetal. Odkar je znal čitati, je neprestano obiskoval knjižnice, da ga je bilo treba še pozno ponoči odganjati od knjig. Poleg tega je bil tudi navdušen sportnik in telovadec. V škofovih zavodih v Št. Vidu si je žal nakopal zavratno bolezen. France je bil edinec daleč okrog Domžal poznane pismonoše, ki je od žalosti zbolel. Blagemu Francetu bomo ohranili lep spomin. Bridko prizadeti družini pa izrekamo odkritosrčno sožalje!

* **Smrt dobre matere.** Dne 1. maja je umrla v Ljubljani ga. Hanika Lihtenkerjeva, soproga upokojenega poštnega upravnika. Pokojnica je bila vzorna žena in mati. S svojim soprogom je v življenju delila najlepšo družinsko srečo, pa tudi številne težave, ki jih je moral mož prenesti zaradi svoje zavednosti in značajnosti. Blag ji spomin, žalujemo naše sožalje!

* **Življenje v Krškem.** Iz Krškega pišejo: Življenje v našem mestu teče pod nemško okupacijo nemoteno dalje. Po odstopu župana barona g. Lazzarinija je bil še od nekdanje jugoslovanske uprave imenovan za komisarja šef-primarij krške bolnišnice g. dr. Ju-

lij Murgelj. Okupacijska oblastva so dozdašnjega komisarja imenovala za župana. Prav tako je na svojem mestu ostal tudi občinski tajnik g. Puntar. Na sreskem načelstvu, ki ga je vodil načelnik g. dr. Tomšič, a je še pred prihodom Nemcev zapustil svojo funkcijo, posluje nemški komisar. Organizacijo policije v krškem okraju je nemška oblast poverila znanemu krškemu rojaku g. Otonu Aumannu, ki ima kot starinoslovec mnogo zaslug za preučevanje našega kosa Dolenjske.

* **General Kvaternik v Sarajevu.** Namestnik hrvatskega poglavnika dr. Pavelića general Kvaternik je nedavno poletel z vojaškim letalom iz Zagreba v Sarajevo. Kakor poroča »Tagespost«, je prebivalstvo slavnostno okrašene deželne prestolnice priredilo generalu Kvaterniku navdušen sprejem. General Kvaternik je obiskal tudi glavnega poveljnika nemških čet. Pri tej priliki je prišlo do manifestacij za Nemčijo.

* **Ukrepi proti Srbom in Židom v Sarajevu.** Ustaško policijsko ravnanje v Sarajevu je izdalo tri naredbe. Po prvi ne smejo Židje in Srbi nositi hrvatskih znakov ali hrvatske trobojnice. Po drugi ne smejo lastniki židovskih in srbskih trgovin, poslopij in ustanov izobešati hrvatskih znakov. Židom je po tretji naredbi prepovedano obiskovati javne lokale. V vseh treh primerih bodo prekrški najstrože kaznovani.

* **Porušena mostova čez Dravo v Mariboru** so nemške čete nadomestile z lesenima. Železna ogrodja pa zdaj razstavljajo in bodo železje porabili za gradnjo novih mostov.

* **Cene za zelenjavo na ljubljanskem živilskem trgu** je 5. t. m. določil mestni tržni urad na sestanku prodajalcev zelenjave in zastopnic ljubljanskih rabnikov, ki so jih predstavljale zastopnice Slovenskega krščanskega ženskega društva in Zveze gospodinj. Za tekoči teden so bile soglasno določene naslednje najvišje (maksimalne) cene: berivka brez pecljev do 20 din, radič zeleni do 16 din, radič rdeči do 6 din, špinata s stebelci do 8 din, špinata brez stebelc do 10 din, regrat do 6 din, krompir do 2.50 din, uvožena solata do 22 din, grah do 16 din za kg. Kdor bi zelenjavo prodajal dražje, bo občutil vse posledice strogo prepovedanega draženja. Prav tako pa opozarjamo tudi gospodinj, naj same ne dražje zelenjave v višjih ponudbah. Maksimalne cene pomenijo torej le mejo, ki jo nikdo ne sme prekoračiti, pač pa seveda lahko prodaja po nižjih cenah in tudi mora, če

blago ni prvovrstno. Cene veljajo do prihodnjega ponedeljka.

* **Roman »K novim zarjam«** je tokrat izostal. V prihodni številki ga bomo zaključili. Nato pa bo sledil nov roman, s čimer bodo zadovoljni zlasti novi bralci in bralke našega lista.

* **Prvi maj je hrvatski narodni praznik,** vendar ga letos niso praznovali s sprevedmi in sestanki, ker je hrvatska država v vojnem stanju. Delo pa je počivalo in so obratovale samo tiste trgovine, ki lahko redno poslujejo tudi ob nedeljah. Delavstvu na Hrvatskem je 1. maj priznan kot praznik, za katerega morajo prejeti plačilo. Državni in samoupravni uradniki pa so morali letos 1. maja uradovati.

* **Srbska vlada v Beogradu.** Odkar je v Srbiji vzpostavljen red, so nemška okupacijska oblastva v Beogradu postavila novo vladu, v kateri so tile možje: komisar za notranje zadeve Milan Acimović, bivši policijski upravnik in notranji minister, njegov pomočnik pa je Tanasije Dimić, bivši narodni poslanec, Komisar za prosveto je Risto Jojić, njegov pomočnik pa Djordje Perić. Komisar za pošto je Dušan Pantić, bivši generalni konzul v Düsseldorfu in bivši minister za telesno vzgojo; njegov pomočnik je dr. Stevan Ivanič. Komisar za finance je Dušan Letica, bivši finančni minister. Komisar za promet je vseučiliški profesor dr. Lazar Kostić, komisar za zgradbe je bivši narodni poslanec Stevan Janković, komisar za kmetijstvo Milisav Vasiljevič, komisar za pravosodje pa Momčilo Janković.

* **Bolgarska uprava na področju Morave.** Na področjih ob Moravi se že organizira bolgarska uprava Bolgarske čete, ki se zasedajo posamezne kraje bivše Srbije, so te dni zavzele tudi Prilep.

* **Preselitev podpredsedništva hrvatske vlade v Banja Luko.** Dne 1. t. m. se je preselil urad podpredsednika hrvatske vlade v Banja Luko, kjer je njegova naloga, da v prvi vrsti skrbi za posebna vprašanja Bosne in Hercegovine. Ob tej priliki je izjavil podpredsednik hrvatske vlade dr. Osman Kulenović, da je pomen selitve v tem, da se Bosancem dokaže skrb, ki jo hrvatska država goji za Bosno in Hercegovino kot najbolj hrvatski pokrajini, ki ne moreta pripadati nikomur drugemu kakor Hrvatski. Predvsem se selita v Banja Luko oddelek za živinozdravništvo in živinorejo in oddelek za gozdarstvo, medtem ko bo rudništvu določen poseben resor, ki se ne bo selil iz Zagreba.

»Oprostite, niti ne vem, kdo je vaš brat!« Ronin glas je bil mehak.

Elizabeta je zastrmela vanjo. »Moj brat? Vprašala sem vas, kdo je umoril Ulrika Schmelinga!«

Tedaj jo je Rona krepko prijala za roko in jo strela.

»Ali ste bolni? Kakšen nesmisel pa govorite? Ulrik Schmeling naj bi bil umorjen? Zavedite se vendar spet! Ali želite kozarec vode?«

Elizabetine roke so ohlapno padle ob telu. Njene oči so izgubile svoj lesk. Omahovaje je stopila nazaj k lesenemu zaboju in sedla nanj. Živci so ji bili odpovedali. Zakrila je obraz z rokami in se prepustila svojemu brezmejnemu razočaranju.

Ne, Rona Linckejeva ni morilka. Prej je pokazala sočutje, zdaj pa popolno nerazumevanje. Ne, ni morilka, saj ni niti vedela, da je bil njen brat umorjen. Elizabeta je napravila to pot zaman. Začela se je sramovati. Če ni Linckejeva morilka, kje je torej zločinec?

Elizabeta je čedalje bolj lezla v dve gube. Rona ji je prinesla kozarec vode.

»Prosim, napravite nekaj požirkov. Voda vam bo pomagala.«

Elizabeta je vzela vodo. Ni čutila žeje, vendar ni hotela odkloniti ponudeno ji tekočino. Zdelo se ji je, da bi bila to žalitev. Ubogljivo je pila, nato pa je tiho rekla:

»Oprostite mi!«

»Rona se je spet smehljala. »Kar reče člo-

vek v razburjenju, ne velja,« je menila in začela v laboratoriju pospravljati. Elizabeta nekaj časa ni ogovarjala v želji, da bi se nesrečnica prej čisto pomirila.

»Povejte mi,« je rekla Rona čez nekaj časa, »ali je Ulrik res mrtev ali pa ste si tisto le izmislili, da bi videli, kako bi vest name učinkovala.«

Elizabeta je samo tiho rekla: »Mrtev je.« Tedaj se je Rona obrnila proti oknu in stala dalje časa čisto pri miru. Bilo je tako tiho, da bi se bilo slišalo, če bi bila padla šivanka na tla. Zdaj se je Rona spet obrnila k Elizabeti. Na njenem obrazu je bila nekaka zagrenjenost, vendar popoln mir.

»Ali je samomor čisto izključen?«

»Čisto nemogoče.«

»Morda je imel kakšnega sovražnika?«

»Nobenega.«

»Ali so bila samo moja pisma tisto, česar ni bilo mogoče razvozlati?«

»Najden je bil na kraju umora tudi robec s črkami, s kakršnimi so bila podpisana vaša pisma,« je menila Elizabeta vsa skrušena. »Vaša pisma so bila tako nerazumljiva.«

Ronine oči so se zasvetile. »Ne, ne,« je rekla in zmajala z glavo. »Vse je vendar tako preprosto in jasno. Seveda, kadar človek išče kakšno sled, vidi v vsaki reči kaj zagonetnega.«

Elizabeta je molčala.

»Samo vprašajte me, česa niste razumeli. Ničesar vam ne bom prikrivala. Ni mi tre-

ba imeti obzirnosti do nobenega človeka.«

»Imam vsa pisma tu,« Elizabeta je vzela zavitek iz torbice. »Gotovo pa niso to vsa pisma, ki ste jih pisali Ulriku. Vidite, to pismo se nanaša na neko daljše pismo, ki ga ne morem najti.«

Elizabeta je dala označeno pismo Roni. »Kakšna je rešitev, o kateri ste pisali? Kaj se je zdelo mojemu bratu tako nemogoče?«

Rona je dolgo časa gledala svojo lastno pisavo. Bilo ji je, kakor bi bil spet oživel minili čas. Toda zbudila se je iz razmišljenosti.

»Rekla sem vam že prej, da me je Ulrik prosil za roko. Bilo mi je strašno žal. Toda na ljubezen med nama nisem mogla nikdar resno misliti, ker sem se smatrala za nerešljivo vezano na nekega drugega. Prosila sem ga, da bi mi ostal dober tovariš. Menila sem, da naj bi mi bil potem, ko bi bil že prebolel razočaranje, spet stari dobri prijatelj. Pa ni maral. Pisal mi je, kako so počuti nesrečen, in nato sem mu pisala to kratko pismo.«

»Ali si potem nista več dopisovala?« je vprašala Elizabeta.

»Ne. Gotovo so ga duševni boji utrudili. Sicer pa je bil tudi preponosen, da bi se bil zadovoljil le s prijateljstvom.«

»Da, takšen je bil,« je pomislila Elizabeta sama pri sebi. Tudi sama je takšna. Vse ali nič.

(Daije)

* **Toča je klestila v Šiški.** Te dni se je v Šiški v smeri proti St. Vidu kar trikrat v presledkih vsula toča. Bila je tako gosta, da je precej na debelo pobelila vrtove in njive. Napravila je znatno škodo posebno na vrtovih. Oklestila je z marelic plodove in cvetje. Enako je zbila cvetje z breskev in žlahtnih sliv. Uničen je tudi ribezelj. Samo češplje so nekaj manj prizadete. Mlada solata, paradižniki in druga povrtnina so zbiti v tla. Škoda je zlasti občutna pri marelicah, ki so le-tos izredno ugodno kazale. Povrtine ni toliko škoda, ker se lahko nanovo posadi.

* **Slana v ljubljanski okolici.** Pred dnevi so se že začele poletne nevihte in v nekaterih krajih je padala debela toča. Dva dni po toči je snežilo, naposled je pa padla še močna slana. Takšno vreme je v maju nekaj posebnega tudi pri nas, kjer so vremenski prevrati zaradi bližine morja in planin pogosti.

* **Nesreča z granato.** Jože Bevc, star 28 let, doma iz Dolnjega Makarovca, je šel iz vinograde v Vinjem vrhu domov. Na poti je zadel z nogo v granato, zarito v blato, ki se je takoj razpočila. Bevc je dobil poškodbe po vsem telesu, posebno hudo p a je ranjen v glavo, roke in noge. Prepeljali so ga v novo mesto bolnišnico.

Postavitev Zanatske banke pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Zanatske banke kraljevine Jugoslavije a. d., s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra komendant Angelo Nicola Donnini. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

Postavitev Privilegirane agrarne banke pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Privil. agrarne banke, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra rag. Umberto Tosoni. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

Postavitev Državne hipotekarne banke pod sekvester

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje odreja:

Vse in vsakršno poslovanje Drž. hipotekarne banke, s sedežem v Beogradu, tako s premičninami, nepremičninami, delnicami, obveznicami, kakor tudi vse denarno poslovanje, na slovenskem ozemlju zasedenem od italijanske vojske, se postavlja pod sekvester in se imenuje za sekvestra odvetnik prof. Teobaldo Zennaro. Poslovanje se sme nadaljevati pod sekvestrovim vodstvom. Ta odredba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu Kr. Civilnega Komisarata za zasedeno slovensko ozemlje.

Ljubljana, 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje: Emilio Grazioli

Ženski vestnik

Če hočeš postati vitka...

Sicer zdaj niso časi, da bi bilo mogoče prekomerno debelenje, vendar pa so ljudje, ki debelijo tudi ob slabši hrani. Tem naj veljajo te vrste, ki govore o ameriškem postopku za pridobitev vitkosti.

Če si torej predebela, ne jej dva dneva ničesar drugega kakor zeleno solato, s kolikor mogoče majhno količino olja in limonovim sokom, in sicer na dan trikrat do štirikrat poln krožnik. Nato uživaš en ali dva dneva navadno hrano, zatem pa spet dva dneva solato. Namesto zelene solate uživaš lahko tudi zeljno solato.

Ker je uživanje solate pač nekoliko predolgočasno, jemo lahko zraven solate tudi sadje brez sladkorja ali pa redkvico brez soli. Tudi ena ali dve skodelici črne kave ali čaja brez sladkorja lahko izpiješ na dan. Prav tako smeš piti malo belega ali rdečega vina, nikakor pa ne piva.

Pa še na drug način si lahko pridobiš vitkost in sicer s tako imenovanimi zelenjavnimi dnevi, ki pridejo prav zlasti bolnim za sladkorno boleznijo. Uživaj, recimo, tri določene dni v tednu poljubno velike množine zelenjave in zelenega sočivja, pripravljenega z zelo malo masti a brez moke in sladkorja. Med zelenjavo spadajo mlada špinača, solata, kumare, ohrovt, redkvica, zelje, kisló zelje, cvetača in drugo. Poleg tega so dovoljeni tudi čaj, črna kava in konjak.

Na podoben način se zdravijo tudi bolni za sladkorno boleznijo. V posebnih okoliščinah pridenejo zdravniki tej hrani še jajca, zlasti rumenjaki. Tako nastanejo iz zelenjavnih dni zelenjavnojajčni dnevi. Zelenjavni dnevi so prav za prav prikriti gladovni dnevi.

Kako se boriš proti prehladu

Menda ni človeka, ki bi ga enkrat ali dvakrat na leto ne zgrabil prehlad. Vzrok je prehladu zmeraj prehitra ohladitev telesa. Naj navedemo nekaj nasvetov, kako se ubraniti prehlada.

Zavarovanje vnaprej je vedno boljše kakor zdravlilo. Proti prehladu se najbolje zavarujemo, če se utrdimo. Utrjevati se je pa treba redno in že v mladosti. Utrjevati ne smemo dojenčka, toda ko šteje otrok dve leti, se že sme utrjevati.

Kaj je prehlad prav za prav, si učenjaki še niso čisto na jasnem. Če zadene telo nenadno ohlajenje in če telo ni utrjeno, zbolijo vrhni deli dihal. Bržkone povzroči nenadno ohlajenje kože spremembo v porazdelitvi krvi, notranji udi dobijo v trenutku premočan dotok krvi, medtem ko ostanejo koža in sluznice v nosu in žrelu brez krvi in so dostopne za okuženje.

Ljudje se zelo boje prepiha. Sam po sebi preprih nič škodljivejši od sape na prostem. Če je zunaj in znotraj ista toplota, potem preprih nič ne škoduje. Prehlad se pojavi le tedaj, če mrzel zrak nenadno vdre v preveč zakurjeno sobo in nenadno oplazi telo. Pri vsakršni sapi in preprihu je važno, da dihamo z zaprtimi usti. Skozi odprta usta vdira mrzli zrak, posebno če se gibamo proti vetru, in povzroči kako vnetje. Piti tudi ne smeš mrzle tekočine, posebno če si razgret.

Mnogi ljudje zdravijo prehlad z aspirinom ali podobnimi zdravili. Ta zdravila znižajo telesno toplino, s čimer se včasih res posreči potlačiti prehlad v ozadje, vendar je dvomljivo, ali nam bo to zmerom uspelo. Brez dvoma ni tako brez nevarnosti, če kako bolezen, ki je že v nas, kar umetno potlačimo.

Že od nekdaj vedo ljudje, da se strupi s potenjem spravijo iz telesa. Zares dosežemo s previdnim in pravilnim potenjem, da se bolezenske kali odvajajo v kožo, da se notranji udi in sluznice razbremenjajo in se sokovi bolj živahno pretakajo. Zdravljenje s pote-

njem pa ni nedolžna zadeva, ker je to hudo napor za srce in za presnavljanje. Zato naj bo med potenjem mrzel obkladek na glavi, a po potenju se je treba dobro obrisati in vsaj eno uro počivati.

Sleheri ovitek, ali na vratu ali na drugih delih telesa, zahteva posebnega znanja brez katerega so ovitki prej škodljivi kakor koristni. Vlažna rjuha, mrzla ali mlačna, se mora tesno prilagati telesa. Drugi ovoj, ki je vrhu te rjuhe, naj bo iz nepremočljivega blaga ali pa iz volne. Ta ovoj mora vlažno blago čisto prekriti in zraven ne sme priti nič zraka.

Zelo je narobe, če kdo misli, da kajenje tobaka vpliva razkuževalno. Dim vendar draži sluznice dihal. Kajenje je torej prepovedano pri vseh katarjih nosu, žrela, sapnika in bronhij. Včasih, ko se prehlad začne, zelo dobro stori zavreto vino, ki povzroči potenje. Vroča tekočina je pač poglavitna reč in kak lipov čaj vpliva prav tako. Če je črevesje v neredu, je rdeče vino zaradi kisline prav dobro zdravlilo.

Zmerom je treba skrbeti, da je zrak čist. Bolniška soba mora biti dobro prezračena, pri čemer je treba vedeti, da se soba bolje prezrači, če okno na stečaj odpremo za kratek čas, kakor pa če je zmerom le malo odprto. Če zračimo, pazimo, da mrzli zrak ne piha naravnost na bolnika. Zatorej ga je treba dobro odeti in mu dati ruto na usta.

Praktični nasveti

Kako čistiš kovinsko posodo. Zdaj je zelo razširjena posoda iz aluminija, ki je pa ne glede na čistost tudi prav nerodna. S sodo te posode ne smemo umivati, ker postane aluminij od sode siv. Aluminijasto posodo daš le v vročo vodo in jo obdrgneš z milom do čistega, nato jo s krpo obrišeš in izlikaš. Posodo iz bele pločevine zlasti pekače, ki prav rade počrni in postanejo lisaste, čistimo takole. V to posodo damo najprej vročo vodo s sodo in pustimo stati četrto ure. Potem s pomivalno in peskom do čistega odrgnemo in izplaknemo z vročo vodo. Ko je posoda čisto suha, jo usvetimo z magnezijo. Posodo iz črne pločevine umiješ prav tako, le da na koncu ne vzamemo magnezije, temveč navadno sol. Prav tako čistimo posodo iz kositra, ki jo na koncu usvetimo še z limonovim sokom in obrišemo z mehko krpo. Kopalne banje, ki so že potemnele, očistiš s petrolejem in izplakneš z vreló in nato mrzlo vodo. Navadno loščeno posodo iz železa je treba včasih prekuhati v močni raztopini sode in obrirati z drobnim peskom. Čistiti pa ne smeš posodo, vihravo, da je ne pokvariš, temveč previdno, vendar temeljito, ker zahteva zdravje, da je posoda za jedila vedno čista.

Med je pomirjevalno sredstvo. Vse premalo cenijo ljudje med in ga premalo uživajo. Med je zelo redilen, zato bi ga morali slabokrvni ljudje uživati vsak dan. Med pa vpliva tudi pomirjevalno na živce. Zdravniki ga priporočajo vsem tistim, ki slabo spe. Med se lahko uživa s kruhom ali raztopljen v vodi ali v mleku.

Lepota polti je odvisna od hrane. Če hočeš imeti gladko polt (kožo), je priporočljivo da uživaš zelenjadne in mlečne juhe, perotninsko meso, sveža jajca, testenine, krompir, fižol v stročju, grah, lečo, endivijo, kisló zelje, močnata jedila, sir (če ni preslan), jogurt, razne marmelade (samo ne marmelado iz jagod) in sadje, zlasti kuhano. Priporočljive od sadja niso le jagode. Enako niso priporočljive ostre začimbe, kakor poper, gorčica, kis, kisló kumare in podobno. Za polt dalje niso priporočljive klobase, gnjat, divjačina, ribe, sladko zelje, cvetača, paradižniki, preslani sir in alkoholne pijače. Uživanje preveč mesa in masti je tudi zelo škodljivo za polt.

PRED SODIŠČEM

Sodnik vpraša pričo: »Kako daleč ste bili od kraja uboja, ko je počil prvi strel?«

»Komaj tri metre,« odgovori priča.

»Zdaj nam pa povejte, kako daleč ste bili, ko je počil drugi strel?«

»Meril tega nisem, toda biti je moralo najmanj tri sto metrov,« reče priča.

Hitler o vojnem pohodu proti bivši Jugoslaviji in Grčiji

V Krollovi operi v Berlinu se je 4. t. m. sestal nemški državni zbor. Na seji je kancelar Hitler govoril o razpletu dogodkov vse od srede preteklega leta do zadnjih dni. V uvodu svojega govora je kancelar obrazložil okoliščine, zaradi katerih je nemška država šla na bojišče, da bi branila svojo svobodo in svobodo kontinenta proti nartom Churchilla, ki gredo za uničenjem Nemčije. Ponovno je Nemčija nasprotnikom ponudila roko v spravo, a vselej so bile njene ponudbe tolmačene kot znak slabosti.

Nato je Hitler kratko obrazložil smotre nemške politike na Balkanu in je naglasil, da Nemčija na tem področju nikoli ni imela samoljubnih namenov in teženj po novem ozemlju. Hotela je le navezati nase posamezne balkanske države in poglobiti gospodarske odnose z njimi, kar je bilo tudi v korist vsake posamezne izmed njih, toda prav ta modra politika je Churchilla zavedla k njegovemu zločinskemu dejanju. Druga za drugo so se dale balkanske države zavesti od tako zvanih jamstev. Pod pritiskom angleških hujskačev je Grčija italijanske zahteve odklonila in je bil mir na Balkanu skaljen. Nemčija, ki je še upala, da bo prišlo do mirnega razčiščenja, ni prekinila odnosov z Grčijo, a tudi ni bila pripravljena dopustiti, da bi prišlo do drugega Soluna. Prišel je čas, ko je Churchill mislil, da lahko prestavi vojne nastope iz Libije v Grčijo. Tako so prišle čete iz Avstralije in Nove Zelandije na kontinentalna tla, toda prav s tem je Churchill zagrešil eno največjih strateških napak v tej vojni. Ko ni bilo nobenega dvoma več o angleških namerah na Balkanu, se je Nemčija odločila za dejanje, ki zares ni bilo naperjeno proti Grčiji, marveč izključno proti Angležem. Duce ni nikoli zahteval, da bi mu dala Nemčija na razpolago le eno samo divizijo. Bil je prepričan o svojem uspehu. Nastop Nemčije na Balkanu spričo tega ni pomenil pomoči Italiji proti Grčiji marveč ukrep, da se Angleži ne bi na tihem ugnezdili na Balkanu. Tega so se nadejali, ko so se zanašali na Turčijo in Jugoslavijo, s katerima je skušala Nemčija že od vsega početka razviti koristne gospodarske odnose.

Jugoslavija ali bolje Srbija je bila v prejšnji vojni nemška sovražnica. Svetovna vojna se je celo začela v Beogradu. Kljub temu je nemški narod ni sovražil Turčija je bila v svetovni vojni nemška zaveznica. Spričo svojega z dejanskim stanjem računajočega duha je lahko ohranila neodvisno svojo politiko, Jugoslavija pa je postala žrtev angleških spletk. Nemški napor, da bi se z njo ohranili dobri odnosi, so se še podvojili, ko se je balkansko nebo že pričelo temniti, da bi se le preprečila nesreča te države. Celó v Beogradu so se že pojavile struje, ki so bile za tesno sodelovanje z osjo spričo velikodušnih nemških ponudb. Imeli smo iskren in trden namen napraviti tudi konec sporu z Grčijo, ki bi seveda morala upoštevati pravične zahteve Italije. Duce ni samo pristal na vključitev Jugoslavije v okvir osi, marveč jo je tudi podprl. Tako je bilo mogoče pridobiti beograjsko vladno za trajno pogodbo, ki je bila docela njej v korist. Pogodba z vsemi svojimi dopolnilnimi dogovori ni nalagala Jugoslaviji dolžnosti, da bi podprla osni vellesi. Bili smo pripravljeni odreči se celo slehernemu prevozu vojnih potrebščin po njenem ozemlju. Pristali smo na to, da dobi Jugoslavija izhod na Egejsko morje, med drugim Solun, toda že dva dni nato je pešiča blaznežev izvedla državni prevrat. Spričo tega je bilo treba postopati naglo in nepopustljivo. Nemčija se je lahko zanesla na Bolgarijo in na Madžarsko. 27. marca je vodja dal splošne smernice za vojaške pohode proti bivši Jugoslaviji.

Brez madžarske pomoči in rumunske lojalnosti bi bila njih izvedba nadvse težavna.

Kancelar Hitler je objavil tudi podatke o tem vojnem pohodu. Ujeto je bilo 6298 bivših jugoslovanskih oficirjev in 337.864 podoficirjev in vojakov. V tem številu pa niso naštetni ujetniki nemške, hrvatske in madžarske ter drugih narodnosti. V Grčiji je bilo ujeto 8000 oficirjev in 210.000 podoficirjev in vojakov. Zaradi svojega junaštva so bili grški ujetniki takoj izpuščeni. Angležev, Novozelandcev in Avstralcev je bilo ujeto nad 9000. Vojnega plena doslej še ni bilo mogoče točno pregledati. Pri pohodih je sodelovalo 21 divizij. Proti Angležem sta nastopili le dve diviziji. Nemške izgube so znašale 57 oficirjev in 1042 vojakov in podoficirjev padlih, 181 oficirjev in 3571 vojakov ranjenih, 13 oficirjev in 372 vojakov pogrešanih. Nadalje je padlo 10 letalskih oficirjev in 42 letalskih podoficirjev in vojakov. Pogrešano pa je 36 oficirjev in 104 vojakov letalskega orožja.

Kancelar Hitler je nato tudi očrtal angle-

ški poraz v Severni Afriki. Na Balkanu je pohod končan. Nemška država na Balkanu nima nikakih ozemeljskih teženj, če se izvzame majhno popravilo njenih mej. Politično hoče le mir na tem ozemlju, gospodarsko pa red, spričo katerega bo mogoče v korist vseh pridobivanje surovin in obnoviti trgovinski promet. Madžarska je napravila nov korak na poti do spremembe mirovnih pogojev. Krivice, ki so bile storjene Bolgariji, bodo kmalu popravljene. Hrvatska je postala neodvisna. Zavezniška Italija bo ozemeljsko in politično dobila vpliv, ki ji pripada v njenem življenjskem prostoru. Italija je to tudi več kakor zaslužila spričo velikih žrtev, ki jih je morala doprinesti od oktobra preteklega leta dalje za bodočnost osi. Z grškim narodom Nemčija iskreno sočustvuje, ker je postal žrtev svojih slepih voditeljev, srbski narod pa bo iz svoje nesreče izvajal edini pravični zaključek, da so oficirji, ki se igrajo z državnimi prevrati, tudi zanj nesreča.

Ob zaključku je Hitler ugotovil, da so Nemčija in njeni zavezniki gospodarsko in npravno sila, ki na svetu ni večje. Ljudska narodnosocialistična država, ki se je dvignila sredi dobe židovskega kapitalizma, sredi razrednih borb, kakor bronasti spomenik socialne pravice, se bo razvijala še vse prihodno tisočletje.

Pri bombardiranju Beograda je bilo precej slovenskih žrtev

Truplo pokojnega dr. Kulovca so komaj prepoznali

Podrobnostim o smrti pokojnega ministra dr. Franceta Kulovca v Beogradu sta v nedeljo dodala v »Slovencu« gg. Tomaž Uлага in dr. Janez Jenko še nekatere druge podrobnosti, ki jih posnemamo, da bo imela javnost čim preglednejšo sliko o strahotnih posledicah bombardiranja Beograda.

Ze na cvetno nedeljo dopoldne po prvem bombardiranju Beograda smo čuli takrat sicer še neverjetno resnico, da je bil dr. Kulovec od bombe usmrčen. Nihče pa ni vedel povedati, kje se je to zgodilo. V torek 7. aprila sva šla na pokopališče, kjer sva poleg premnogo strašnih slik res zagledala čisto preprosto, črno pobarvano vojaško krsto, na kateri je bilo s svinčnikom zapisano, da leži v njej minister za gradbo dr. Franjo Kulovec. Grobarjem sva velela, naj krsto odpro. Sprva niso hoteli, potem pa so le ubogali in videla sva v krsti razmesarjeno truplo. Ko sva si ogledala proti prsim skrčeni levi del obraza pokojnega, sva po značilnih potezah mogla brez dvoma oba ugotoviti, da sva imela pred seboj res truplo pokojnega ministra dr. Kulovca. Zaradi prevelikega števila mrličev in pomanjkanja prostorov v mrtvašnici je pokopališka uprava odredila, da mora biti pogreb najkasneje v sredo jutraj ob 8. V naglici smo kupili skromen križ. Na boljšo krsto ni bilo mogoče misliti, ker ni bilo mogoče dobiti niti prevoznih sredstev, niti ljudi, ki bi krsto prenesli na pokopališče.

V sredo sva ob 8. zjutraj pred krsto opravila obredne molitve, nato pa so jo z žalostnimi zemskimi ostanki pokojnega dr. Kulovca položili na tovorni avto in odpeljali smo

se na pokopališče. Med pogrebom je vila burja in padal je sneg. Zemske ostanke pokojnega dr. Kulovca smo pokopali v grob št. 442. Razen dveh grobarjev in naju je bil pri pogrebu še študent Ivan Fajdiga. Pozneje smo izvedeli, da je izpod razvalin na Dediniah pomagal truplo pokojnega izvlči vojaški duhovnik Ivo Kotnik. Ta je prvi opravil molitve in odredil, da se je truplo v vojaškem avtu odpeljalo v mrtvašnico. Zdaj je grob že obsut s cvetjem in dobri ljudje prihajajo tjakaj molit za dušo rajnega.

Blizu dr. Kulovčevega groba v skupnem grobu ponesrečenih počiva poleg še nekaterih Slovencev in Slovenk tudi pokojna Francka Medenova, najboljša pevka pri slovenskih mašah v K-unski ulici. Opravila je duhovne vaje, prejela sv. obhajilo že pri rani slovenščini, maši in potem jo je zasulo. V skupnem grobišču je pokopan tudi pokojni dr. Mencinger z družino.

Kakor je razvidno, je usodna cvetna nedelja uničila kar cele slovenske družine v Beogradu. Kakor dr. Mencingerjevim, je bila žalostna usoda namenjena tudi družini kapetana Frana Jeraja. Na cvetno nedeljo dopoldne je treščila bomba in ubila njegovo soprogo Marijo in hčerko visokošolko Marico.

Pokojni dr. Mencinger je bil šef kabineta dr. Kulovca. Štel je šele 36 let. Svoječasno je študiral v Parizu, kjer se je tudi seznanil s hčerko znanega pujskega odvetnika dr. Fermevca. Pred nekaj leti sta se poročila in se jima je v srečnem zakonu rodila hčerkica. Na cvetno nedeljo pa je strahoviti letalski napad na en mah uničil srečno družinico.

Zelenjave pridelaj mnogo na majhnem kosu zemlje

Zelenjava vseh vrst je važna za prehrano

Zdaj so časi, ko je ljudska prehrana resno vprašanje. Ne smemo misliti samo na dovoz potrebnih živil, temveč si moramo tudi sami pridelati čim več živeža doma. Mnogo vrstov, kjer se je doslej gojilo cvetje, se da koristno izrabit za pridelovanje zelenjave, ki v poletnih mesecih dobro nadomešča druga hranila. Med zelenjavo prištevamo razne kapusnice, razne solate, špinačo, korenstvo, čebulnice,

stročnice, buče in kumare. Mnoge izmed naštetih se dajo lepo ohraniti za zimo.

Med najvažnejše kapusnice prištevamo zelje, ohrovt, kolerabe in cvetačo. Kdor nima sam zanje sadik, jih dobi pri vrtnarjih, ki jih vsako leto vzgoje v zadostni množini.

Zelje je rano in pozno. Za vrtove pride le rano zelje v poštev, ker se poznega zelja zadosti pridelati na polju. Sadike se presade v

začetku maja, torej prav zdaj, po 40 cm narazen. Zelje se enkrat ali dvakrat okoplje in naj se vsakih 14 dni zalije z gnojnico, zmešano s postalo vodo (pol gnojnice, pol vode).

Ohrovt, ki se loči od zelja po kodrastih listih, je bolj sočen. Raste hitreje in tudi hitreje napravlja glave, ki niso tako trde kakor zeljnate. Tudi pri ohrovu so rane in pozne vrste. Rane vrste se rabijo že o kresu.

Koleraba je prav priljubljena prikuha. Razločujemo belo in modro. Sadi se lahko do avgusta. Sadimo sadike po 30 do 40 cm narazen. Kolerabo prihranimo lahko tudi za zimo. Dorasle, toda ne prestare kolerabe jeseni oprezno dvignemo iz zemlje in jih presadimo v klet v rahlo prst: toda ne pretesno. Glave se ne smejo druga druge dotikati, ker sicer začnejo gniti. Glave se ogrnejo s tanko plastjo prsti.

Solata je zelo priljubljena rastlina, ki se poleti kakor pozimi uporablja kot cenena hrana. Najnavadnejša je poletna glavata solata. Zelo priljubljena je povezanka ali poletna endivija. Solata ljubi dobro pognojeno vrtno zemljo. V glave gre le, ako je bila presajena in ne stoji pregosto. Med rastjo jo je treba pridno zalivati. Zalivanje z gnojnico pospešuje njeno rast. Poletna vročina ji ne prija, zato ob vročini ne dela glav, ampak postane listnata in gre v cvet. Zimska solata je za mrzlo skoraj neobčutljiva in prezimi tudi na prostem. Vseje se septembra,

sadike pa se sade v začetku oktobra. Pomladi se okoplje in po potrebi zaliva. Zimska solata je pomladi prva godna poleg one, ki jo gojimo v toplih gredah.

Endivija se seje junija ali julija. V treh tednih so sadike godne, da jih presadimo. Ko se sadike razrastejo, jih začnemo vezati, toda ne vse naenkrat, da postanejo notranji listi blede in krhki. To delo je treba opravljati ob lepem in suhem vremenu, ker sicer začne endivija gniti. Za zimo vsadimo doraslo endivijo v kleteh prav na gosto. Ker rada gnije, rabimo najprej ono, ki začne gniti.

Tudi motovilec je solatna rastlina, ki jo uživamo v pozni jeseni in pomladi. Za jesensko uporabo se seje avgusta, za zimsko septembra, za pomladno oktobra. Rase v vsaki zemlji, vendar je v dobri zemlji bolj sočen in nežen.

Prav dobra in zdrava zelenjadna hrana je špinata. Špinat je več vrst. Navadna špinata se lahko rabi za hrano od pomladi do jeseni in tudi pozimi. Seme se vseje redko v dobro prerahljano vrtno zemljo že marca; to se večkrat ponovi po preteku treh do štirih tednov. Za zimsko uporabo sejemo v začetku septembra. Dobro jo je večkrat okopati in tudi zamakanje z gnojnico ji dobro prija. Če rase pregosto, jo moramo razredčiti.

Z zelenjavo si moremo olajšati vprašanje prehrane v zdajšnjih časih, zato jo pridelajmo čimveč.

Človeštvo je dobilo prvo železo izpod neba

Že od nekdaj si je človek prizadeval, da bi si razložil skrivnost zvezdnih utrinkov in skrivnost padanja meteorjev na zemljo.

Iz 6. stoletja pred Kristusom nam je ohranjen star rokopis, ki govori o železu izpod neba. V spisih starih pisateljev Plinija in Plutarha beremo o čudovitih meteorjih, ki padajo na zemljo in zbujajo med ljudmi zaskrbljenost. Stari vek je te dogodke sprejel v svoje bajeslovje kot nekake čudeže, tedanja znanost zanje ni imela razlage.

Dandanes je znanost to reč že bolj ali manj razložila. Zdaj vemo, da so meteorji, ki padajo izpod neba, različno sestavljeni. Nekateri so iz čistega železa, drugi so nekaka mešanica železa in kamenja, tretji pa so sestavljeni iz samega kamenja. Najbolj zanima znanstvenika meteor, ki je sestavljen iz čistega železa. Taki meteorji so imeli že v prastarih časih na razvoj človeka velik vpliv.

Dejstvo je, da človek dolgo ni mogel raztopiti železne rude, da bi bil iz nje dobil čisto železo. Kdo ve, kaj je človeka tedaj tako oviralo. Vsekakor je resnica, da sta bili tedaj

baker in bron edini kovini, ki ju je človek mogel pridobivati in rabiti. Tedaj na zemlji niso poznali nobenega drugega čistega železa kakor le tisto, ki je padlo izpod neba. Ljudje tiste dobe niso imeli na razpolago takega orodja, da bi bili mogli naglo obdelati železo. Prav počasi je prišlo človeštvo do tega, da je začelo pridobivati železo tudi iz železne rude na zemlji.

Ko so Španci prišli v Ameriko, so se jim tamkaj postavili po robu domači Azteki in Inki, ki so bili oboroženi z železnimi meči in bodali. Ko so prvi beli ljudje prišli na Grönlandijo, so tamkaj našli Eskime, ki so imeli železne nože. Eskimi so belcem povedali, da je to orodje narejeno iz drobcev meteorja. Nekateri znanstveniki trde, da je bil čudoviti meč hunskega kralja Atila, ki so mu Huni rekli »nebeški meč«, tudi skovan iz železa, ki je padlo v podobi meteorja na zemljo.

Čeprav so torej ljudje že zgodaj v zgodovini znali uporabljati čisto meteorsko železo, vendar je zanje meteor ostal skrivnost, ki so jo razlagali z bajkami in pravljicami.

Ivata je dal znak, naj ga dvignejo, ker mu je kamen zdrobil napravo s kisikom, brez katerega bi se bil v žrelu ognjenika zadušil. Iz ognjenika je prišel zdrav in nepoškodovan, bil pa je v nezvesti. Njegov nenavadni izlet je trajal samo petnajst minut. Zdravnik, ki ga je bil pregledal, je rekel, da bi bil gotovo umrl, če bi bil ostal samo še deset minut v žrelu ognjenika. Strupeni plini bi ga bili zadušili.

Nekoliko ur pozneje so Japonci čitali posebno izdajo »Jomiurija«. V enem samem dnevu je naklada tega časopisa narasla od 50.000 na 300.000.

Po Ivatovem izletu v ognjenikovo žrelo je promet na Mihara-Jamo naraščal iz dneva v dan. Zdaj je na malem otoku Ošimi zavoljo njegovega ognjenika že šestnajst hotelov s 1700 sobami, 23 avtomobilskih izvoščkov, 51 fotografov in en potniški parnik, ki lahko prepelje naenkrat 1200 potnikov. Na tem otoku so tudi tri kamele, ki so bile prve pripeljane na Japonsko. Oblastva so dala zgraditi okoli žrela ograjo in tam postavila stalno stražo. Ustanovljeno je bilo tudi posebno Združenje za pobijanje samomorov na Mihara-Jami. Združenje je ob ognjeniku postavilo posebna ogledala, v katerih se vidi peklena notranjost ognjenika, da bi s tem strašila tiste, ki prihajajo s samomorilnimi naklepi na otok. Kljub tem ogledalom pa se samomori še zmerom dogajajo. Zadna tri lele se je vrglo v žareče žrelo največ vdov in zaročenk, ki so izgubile svoje može in zaročence v vojni s Kitajsko.

Japonski pregovori

Nikoli ne zaupaj ženi, čeprav ti je rodila 7 otrok. — Človek, ki ga je pičila kača, se boji tudi koščka vrvi. — Veter in češnjev cvet ne moreta biti nikoli dobra prijatelja. — Pri prvem kozarcu pije človek vino, pri drugem vino pije vino, pri tretjem pa pije vino človeka. — Hladen čaj in hladen riž sta znosna, hladna beseda in hladni pogledi so pa neznosni. — Mlada žena bodi samo senca in odmev v svojem domu. — Samo topla beseda lahko segreje tri zimske mesece. — Z besedami se riž nikoli ne skuha. — Jezik žene je dolg samo tri palce, pa lahko ubije deset čevljev visokega moža. — Velik je tisti, ki ne izgubi ljubezni svojih otroških let. — Vse omožene žene niso zakonske žene. — Človeško srce in jesensko nebo sta enako nestanovitna. — Daj dober meč borcu, lepi ženi pa lepota.

× Hud potres v Mandžuriji je terjal žrtve. V zgodnih urah dne 6. t. m. so občutili v severni Mandžuriji silen potresni sunek, katerega središče je bilo okoli 400 km severno-vzhodno od Hsingkinga. Po prvih vesteh je bilo v Harbinu ubito 25 ljudi. Porušeno je tudi več poslopij. Poročajo o številnih človeških žrtvah.

× Napad nemških bombnikov na angleške ladje. Nemška letala so v ponedeljek z bombami napadla neko 10.000 tonsko križarko, ki je zasidrana v nekem kretskem pristanišču. Več bomb največjega kalibra je ladjo zadelo. Skoro ob istem času je bila neka cisterna ladja potopljena, neka druga pa zelo poškodovana.

× Letalski promet čez ozemlje severnega tečaja. Sovjetsko letalstvo je osnovalo, kakor je znano, nekoliko letalskih prog, ki držijo čez ozemlje ob severnem tečaju. Kakor poroča »Eco di Roma«, so na najsevernejši izmed teh prog v prvih devetih mesecih, od kar obratuje, letala prepeljala 11.000 potnikov, 470 ton blaga in 190 ton pošte, in to s poleti, ki so trajali skupno 12.327 ur.

× Ognjeniški pepel se da koristno porabiti. V ruskem primorju pri Vladivostoku so že od nekdaj obilna ležišča ognjeniškega pepela. Doslej tega pepela niso znali izkoriščati in tudi niso vedeli, da bi imel kakšno vrednost, s poskusi pa so zdaj dokazali, da bi mogel ta pepel, zmešan z apnencem in peskom, nadomestiti cement. Nekaterne vrste ognjeniškega pepela lahko porabijo za gnojilo.

Ognjenik samomorilcev na Japonskem

Na japonskem otoku Ošimi je ognjenik Mihara-Jama, ki je pred kratkim močno bljuval. Ta ognjenik je postal v zadnjih letih najznamenitejši japonski ognjenik zaradi tega, ker toliko samomorilcev skoči v njegovo žrelo.

Prva je skočila v žarečo lavo ognjenika maja 1. 1933. mlada študentka Kioto-Matsumoto, ker jo je zaročenec zapustil. Ta način samomora je kmalu našel posnemalce iz vse Japonske, tako da je bilo v zadnjih sedmih letih izvršeno 347 samomorov na ta način 1300 osebam pa so še pravočasno preprečili njihovo namero.

Tokijski časopis »Jomiuri« je spričo teh samomorov razpisal veliko nagrado, ki bi jo dobil tisti, ki bi se prvi brez samomorilnega namena spustil v žrelo Mihara-Jame. Da bi bilo delo pri spuščanju v žrelo lažje, je uredništvo dalo postaviti na robu žrela posebno dvigalo. Kljub vsem pripravam niso mogli najti človeka, ki bi bil pripravljen spustiti se v notranjost ognjenika. Javnost je že za-

čela godrnjati in se je hudovala nad glavnim urednikom omenjenega časopisa, češ da je sprožil neizvršljivo zamisel. Zadnji čas pa je časopis objavil z debelimi črkami, da se bo v žrelo spustil sam glavni urednik Ivata, ki s tem ni prav za prav nič tvegala, ker bi po japonskem mišljenju tako in tako moral izvršiti samomor zaradi neuspeha svoje zamisli.

Ivata je naredil oporoko, poslovil se je od prijateljev, napisal nekoliko poslovilnih pisem, se vzel na ognjenik, si nataknil na obraz plinsko masko proti strupenim plinom, sedel v korito dvigala in dal znak, naj ga spustijo v žrelo. Ko se je spustil 245 čevljev globoko, je prav tedaj zemlja zabohnela, v globini se je dvignila lava in urednika je zajela megla strupenih plinov. Kljub temu pa ni popustil. Spustil se je še globlje. Ko je bil v globini 750 čevljev, je zagledal na kamenju truplo nekega samomorilca. Ko se je spustil v globino 1300 čevljev, ni mogel nikamor več. Vse se je treslo in pokalo okoli njega. S sten pa se je valilo kamenje.

Kako so pojasnili skrivnostno tatvino srebrnih svečnikov

Neka zakonca iz Wilmersdorfa v Nemčiji sta pred več kakor dvema letoma zastavila v zastavljalnici dva srebrna svečnika, ki sta bila sicer vredna 2000 mark, samo za 80 mark. Bila sta v stiski in sta denar nujno potrebovala. Nekega dne sta v svojo žalost ugotovila, da je zastavni listek izginil iz skrinjice, v kateri sta ga hranila. Ko sta vprašala v zastavljalnici, sta zvedela v svojo še večjo žalost, da je neki neznanec dvignil tudi svečnika.

Dve leti pozneje je mati omenjene žene v izložbi velike trgovine z dragocenostmi nenadno zagledala oba svečnika. Bila sta na prodaj, vsak za 900 mark. Kakor se je izkazalo, je trgovec kupil oba svečnika za skupno vsoto 700 mark od neke berlinske izdelovalnice srebrnih predmetov. Nadalje poiz-

vedbe pa so ugotovile, da ju je temu podjeto v novembru 1. 1938. ponudil z zastavnim listkom neki možak, ki se je izkazal s šofersko izkaznico. Prišlo je do kupčije, tvrdka je dvignila zastavljena predmeta za 80 mark in razen tega je plačala prodajalcu še 140 mark. Zdaj so tega moža izsledili in postavili pred sodišče.

Bil je znanec omenjenih zakoncev in je v jeseni 1. 1938. v noči, ki jo je prekrakal z obema zakoncema, prenočil v njunem stanovanju in jima odnesel zastavni listek. Obenem pa je ukradel tudi šofersko izkaznico ženininega brata. Neki nameščenec izdelovalnice srebrnih predmetov ga je še po dveh letih natančno opisal in tako je prišla vsa reč na dan. Tat je prejel za tatvino primerno plačilo za zamreženimi okni.

× V Londonu je zelo razširjena praznovnost. Nedavno je umrla v Londonu neka ženska iz strahu, ker ji je neka vedeževalka napovedala veliko nesrečo. Ta dogodek priča, da je v tem velikem mestu mnogo tal za praznovnost. Po pisanju angleških listov je 50 odstotkov vseh žensk v Londonu neozdravljivo praznovorno, 25 odstotkov jih je malo manj praznovorno, a ostale ženske sicer izjavljajo, da niso praznovorne, kljub temu pa tudi zahajajo k vedeževalcem. Do tega zaključka je prišel uradnik, ki mu je bila poverjena preiskava zavoljo smrti omenjene ženske. A ne samo v Londonu, temveč tudi v ostali Angliji cvete vedeževalska obrt. Eden izmed najbolj priljubljenih načinov vedeževanja je vedeževanje iz čajnih listov, ki ostajajo na dnu skodelice. To gre tako daleč, da izkoriščajo tudi lastniki čajarn lahkovernost svojih gostov in jim obljubljajo, da bodo dali pregledati njih čajne ostanke.

× Mačka jih je rešila. V neki stockholmski predmestni vili je plin, ki je ubijal ponoči iz peči, omamil majhno družino staršev in desetletne hčerke. Domača mačka pa jim je rešila življenje. Začela je tako žalostno mičavkati, da so mimoidoči vdrli v hišo in odprli okna. Zastrupljence in mačko so spravili takoj v bolnišnico.

× Preko radia sta oče in mati našla izgubljenega sina. Lani so se med begom pariškega prebivalstva pred bližajočimi se nemškimi oklopnimi divizijami trije otroci izgubili svojim staršem. Najstarejši med njimi je štel komaj pet let. Po zaslugi nemških zasedbenih oblastev in s pomočjo radia so starši zdaj na nenavaden način našli male izgubljence. Neki vojaki so odkrili trojico v nekem pariškem predmestju in opozorili oblastva nanjo. Najstarejšega otroka so povedli do pariške radijske oddajne postaje in otrok je v radio povedal svoje krstno ime in ime na svoje sestrice in bratca, kajti priimka ni vedel. Zapel je tudi nekoliko kitic stare vojaške pesmi, katere se je naučil od matere. Še isti dan je radijska postaja prejela brzojavno sporočilo, da so starši izgubljenih otrok v Clermont-Ferrandu in da so že na potu v Pariz, da objamejo otroke, o katerih so že mislili da so mrtvi.

× Zobobol povzroča plešo. Pred leti je neki pariški zdravnik izjavil, da lasje izpadajo nekaterim ljudem tudi zaradi tega, ker so jih preveč boleli zobje. Te trditve so potem preiskovali drugi in izjavili, da niso brez podlage. Tako je neki učenjak ugotovil, da je med 70 plešci 25 takih, ki so jim plešo zakrivili zobje. Dognal je tudi, da so marsikom, ki se mu je pleša že delala, začeli lasje spet rasti, ko si je ozdravil zobe.

× Obraz se z leti izpreminja. Pogosto se pripeti, da srečamo po dolgih letih znanca in da na prvi pogled opazimo, kako močno se je njegov obraz izpremenil. Če bi nas pa kdo vprašal: zakaj se nam zdi njegov obraz tako izpremenjen, bi mu ne znali odgovoriti. Učenci so po dolgem prizadevanju na ljudeh vseh plemen ugotovili, da se s starostjo iz-

premene zlasti usta, pa tudi nos in ušesa. Usta se prav za prav stalno širijo, ustnice pa ožijo in postajajo blede. Tudi nos rase v dolžino kakor v širino, toda ne tako očitno kakor usta. Nadalje stalno rasejo ušesa. Češki profesor Hrdlička je ugotovil, da imajo ljudje v toplejših krajih širše nosove kakor v hladnejših in da se priselenci temu počasi prilagode.

× Najmočnejši blisk bi stal umetno narejen le kakšen stoletje. Danes ve že vsakdo, kako nastane blisk. Nekoč so menili, da nastane zavoljo razpočenja plinov v visokih zračnih plasteh. Benjamin Franklin je leta 1752 dokazal, da gre pri blisku za električno sprožitev, ki jo povzroči velika razlika v napetosti med oblaki in zemljo. Odtlej ni manjkalo raziskovalcev, ki bi blisk radi postavili v službo človeku. Tehnično bi bilo to mogoče, toda naprave in priprave, ki bi bile potrebne za lov bliskov, bi terjale velikanske vsote, ki bi ne bile v nikakem razmerju z donosnostjo takšne naprave. Kakor so izračunali, bi najmočnejši blisk, če bi bil umetno narejen, stal kakih 30 dinarjev, najslabotnejši pa kakšna dva dinarja.

× Smreka, ki rase na suhi skali brez prsti. Rastlinoslovci preučujejo trideset metrov visoko smreko, ki se dviga v zračni višavi nad Yosemiteko dolino v Zedinjenih državah iz gole skale. Niti grude zemlje ni videti tu daleč naokrog. Prav tako ni v skali nikake poti, navzlic temu pa je drevo doseglo lepo višino in kaže, da se odlično počuti. Rastlinoslovci razlagajo to tako, da si pridobiva rastlina snovi, ki jih potrebuje: naravnost iz skale, potrebno vlago pa ji dajejo dež in sneg. Korenine smreke so trdno zasidrane v skalno razpoko. Preučevanje te samotne smreke ni lahko. Vršiti ga morajo z daljnogledi, kajti drevo rase 400 metrov nad dolino in ni mogoče priti do njega. Skala, iz katere rase drevo, je gladka kakor steklo.

D o p i s i

NOVO MESTO (Smrtna kosa). V visoki starosti 85 let je umrla v Novem mestu ga. Amalija Troštova. Zapustila je štiri sinove in hčerko, ki jim je vsem najlepše uravnala pot v življenje. Spoštovani pokojnici blag spomin, žalujočim naše sožalje!

TRBOVLJE (Smrtna kosa) Na župnem pokopališču v Trbovljah je v nedeljo dopoldne velika množica občinstva spremila g. Karla Kitzerja, višjega jamomercer Trboveljske premogokopne družbe v pokoju k poslednjemu počitku. Lepo število pogrebcev je prišlo tudi iz Ljubljane, kjer je g. Kitzer v rodni hiši svoje hčerke prebil zadnja leta svojega življenja. Ob odprtem grobu se je od pokojnika lepo poslovil g. inž. Stefe. G. Karla Kitzerja bodo vsi, ki so ga poznali, ohranili v najlepšem spominu!

ŠKOFJA LOKA (Smrtna kosa). V Škofji Loki so pokopali go. Marijo Halladovo, vdovo po profesorju, ki je umrla v Ljubljani po kratki bolezni v 74. letu starosti. Zapustila je hčerko edinko. Blag ji spomin!

Popotnikova torba Deček žrtev granate

Novo mesto, maja.

Neprestana svarila, da je treba pustiti pri miru razstrelilna sredstva, prav malo zaležejo. Zato so nesreče na dnevnem redu. Kdor najde kakršenkoli vojni material, naj vendar to prijavi najbližji vojaški postaji, vojaškemu poveljstvu ali pa svoji občini, da se nevarni predmeti odstranijo, odnosno napravijo neškodljivi.

V Gornji vasi pri St. Jerneju je našel desetletni posestnikov sin France Potočar granato, s katero se je potem igral na paši. Da bi nihče ne videl, s čim se igra, se je nesrečnež vlegel z granato na zemljo. V trenutku, ko je s trebuhom pokrival smrtno nevarno razstrelivo, se je granata razpočila. Pritisk je vrgel okrvavljenega dečka v stran in mali ranjenec je obupno klical ljudi na pomoč. Z groznimi ranami je bil siromak prepeljan v bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu, kjer pa je čez čas v velikih mukah izdihnil.

Ta posebno žalostni primer naj bo v ponovno svarilo vsem! Starši, posvarite otroke, naj puste take reči pri miru.

Kmetijski nasveti

Rumene in rdeče kolerabe. Rumene kolerabe imajo največ dušičnatih snovi in so zato zelo nasitljive. Vitamine kolerabe ohraniš, če očiščene kolerabe razrežeš na prav majhne koščke, ki jih je treba manj časa kuhati. Če jih skuhamo kot piré, sploh ni treba dodati vode, tako da se kolerabe dušijo v svojem soku. Rdeče kolerabe pa so zato pomembne, ker jih imamo lahko tako dolgo, dokler ni pomladne zelenjave. Rdeče kolerabe imajo tudi snovi, ki redijo kri, a treba je, da sirove naribaš in sok pomešaš z rdečim vinom. Pametno je torej, da prideluješ na vrtu poleg rumenih tudi rdeče kolerabe.

Naši na tujem

Iz kolonij slovenskih rojakov v Ameriki

V Pueblu je umrla Neža Jakljevičeva, rojena Sodjeva, doma iz Bele krajine. V istem kraju je umrl Jože Brezovar, doma iz Šmarja na Dolenjskem.

V Millwaukeeu je umrla Frančiška Remskova, rojena Vežočnikova, stara 70 let. Rodila se je v Ljubnem.

V Hibingu je umrla Ema Povšetova šele 33 let stara. Rodila se je v Minnesotti.

V San Franciscu je umrla Helena Longarjeva v starosti 86 let. Doma je bila iz Žužemberka.

V West Newyonu je umrl Ivan Svetek, 62 let star. Rodil se je v Slapah pri Ljubljani.

V West Frankfurtu je umrl Gašper Medžer, 71 let star, po rodu iz Zaloga.

V Lorainu je umrl Jakob Hlepčar, 62 let star.

V SOLI

Nadzornik pride v šolo in reče Jožku: »Naštetj mi deset zapovedi.«

Jožek: »Ne ubijajte, ne prešestvujte, ne kradite...«

Nadzornik: »Zakaj pa ne rečeš: Ne ubijaj, ne prešestvuj, ne kradi?«

Jožek: »Gospoda nadzornika vendar ne smem tikati!«

Povest moje sreče

Se štiri ure. Oba paznika pred mojo celico postajata čedalje bolj nestrpna in opazujeta moj obraz. Pišem to pismo, ki ga bom nedvomno uničil, brez vsakega naslova, in se čutim tako mirnega, kakor sploh ne bi bil glavni igralec žalostne, katere poslednje dejanje pravkar poteka. Vendar pa se tu in tam, vse pogostejše zdim samemu sebi v teh poslednjih urah čudno sam, kakor bi bil poslednje živo bitje na tem svetu, in obsojen, da bom ostal večno osamljen. Morda je ta groza nečloveške osamljenosti samo slutnja tega, kar me čaka v nekaj urah. Morda blodijo v onostranstvu ljudje, ki so živeli na zemlji, večno sami in izgubljeni, ne da bi drug drugega srečavali. Morda te tam niti ne bom videl, Jolanta! Morda se bova srečala, pa se ne bova spoznala, kakor dva, ki gresta v temni noči drug mimo drugega.

Nikoli več, nikoli več, niti v onostranstvu, Jolanta! Ali je to mogoče? Če zaprem oči, jo vidim spet pred seboj, kakor sem jo videl prvič, na malem vrtu njenega doma, vitko, svetlolaso, belo oblečeno. Bila je resna, a vendar vedra, otrok z zamišljenimi očmi in smejočimi se ustnicami. Dotlej je živela samo v učenju in pričakovanju, jaz pa v delu in iskanju. Bila sva tako različna, a vendar kakor ustvarjena, da izpopolniva drug drugega. Poleg nje sem prvič v življenju čutil željo, da bi obstal na svoji poti in ne šel nikoli več dalje.

Najina poroka je bila določena za konec maja. Takrat smo bili v aprilu minilega leta. Pogosto, kadar je oče ni potreboval, sva hodila sama na majhne izlete. Spominjam se še preproste gostiine, ki je dišala po svežem lesu, in stare ženske, ki nam je ponujala slaščice na prodaj. Casih se mi zdi, kakor bi bila ta starka prav takšna kakor tista, ki sem jo ubil, toda morda so vsa človeška bitja, ko prežive določeno dobo življenja, drugo drugemu nekoliko podobna. Spominjam se tudi majhnega, srebrnega jezera med lesketajoče se zelenimi griči. Casih me je Jolanta pogledala z resnimi in otroškimi očmi hkrati in mi rekla:

»Ce pomislim, da se ne bi bila s teboj seznanila... Strašno!«

Toda že trenutek nato se je posmejala in zacebajala kakor vrabec pomladi. Njena mladost je bila v samotni hiši starega učnjaka žalostna in zdaj je oživela kakor čudež poleg ljubezni tudi njena ne preživljena mladost, in njen smeh je bil čist in srebrn kakor smeh otroka.

Bila sva tako srečna, da si nisva ničesar več želela, in nisva niti slutila, da preži usoda nevoščljivo na naju, in da šteje ure najine sreče.

Samo še dva tedna je bilo do dneva najine poroke, ko se je zgodilo tisto strašno. Prebila sva vesel dan v majhnem mestu, ki je bilo obdano od cvetočih hribov, in čakala na avtobus, ki naj bi naju odpeljal domov. Pred nama se je dvigala med cvetočim drevjem stara palača. Skozi vrata te palače sem videl, kako je stopila ženska, ki sem jo potem ubil. Imela je dolgo črno obleko, kakršne že najmanj četrto stoletje niso več v modi. Njen obraz je bil voščen, razrit z neštetimi gubami, njene oči so ležale globoko v jamicah in so bile kakor trhle. Opirala se je ob roko mlajše ženske, najbrž svoje strežnice, se s težavo pomikala dalje in vsak trenutek postajala, da se je oddahnila. Počasi je prišla čez trg in sedla za mizo v najini bližini.

Gostilničar nama je šepnil:

»To je grofica! Sto pet let ima in je še zmerom trdna in jasnih misli. Vsako leto enkrat se pelje v sosedno mesto na grob svojega moža, ki je umrl že pred osemdesetimi leti. Prej je hodila še pogostejše tja.«

Avtobus je prišel. Grofica je sedla k vratom, Jolanta njej nasproti, jaz pa sem stal med njima, ker ni bilo nobenega prostora več. Iznenada se je starka z ubitim glasom obrnila k meni:

»Tu vleče od vrat... Ali ne bi hoteli prosi ti rospodične, da bi zamenjala prostor z menoj?«

Jolanta je takoj vstala, ji pomagala in sedla potem na prostor, kjer je bila poprej starka. To se je morala smrt, ki se je že skrivala za nama, zadovoljno smejati!

Opazoval sem Jolanto. Njene oči so bile velike in jasne, polne življenjskega veselja in ljubezni. Potem se je zgodilo tisto strašno! Zmerom še slišim Jolantin krik, njen poslednji krik. Iznenada sem začutil strašen udarec po glavi in potem ničesar več. Ko sem se spet zavedel, sem slišal, da je pridrvel drug avtobus z neke stranske ceste in se zaletel v našega. Jolanta je bila pri priti mrtva, jaz pa le malo ranjen po glavi. Od drugih ni nihče dobil niti praske; tudi grofica je ostala kakor po čudežu nepoškodovana. Samo Jolanta je bila mrtva, mrtva...

Od tistega dne sem začel staro grofico sovražiti. Bilo je stalno, boleče sovraštvo, ki je časih zasenčilo celo mojo neizmerno bolečino. Kajti ona je spravila Jolanto na prostor, kjer jo je doletela smrt, ki ga je bila usoda namenila njej, starki. Njej in ne Jolanti, ki še v dvajsetem letu ni bila, in ni od življenja še nič imela.

In nekega dne, ko nisem mogel več premagati svojega sovraštva, ki mi je raslo v duši od ure do ure, sem se pripeljal v mesto, kjer je starka prebivala. Dolgo sem stal nepremično pred starinskimi vrati, potem pa šel v palačo. Na desni pod stebriščem so bile široke stopnice. Počasi sem stopal po njih, ne da bi bil koga srečal. Prišel sem na dolg hodnik. Tu so se vrstila vrata za vrati. Druga za drugimi sem odprl, mirno, brez strahu, kakor bi bil doma. Kakor sem zvedel pozneje pri razpravi, so bili vsi služabniki ob tisti uri v kuhinji pri kosilu in samo zato nisem nikogar srečal... Naposled sem odprl vrata v majhno sobo, kakršne so imela dekleta iz devetnajstega stoletja. Tu je sedela starka v udobnem naslanjaču in noge je imela vzlic poletni vročini zavite v debelo

odejo. Okno je bilo zaprto in vse je dišalo mrtvaško. Morda je tudi ona videla mene pogosto v sanjah, kajti moja navzočnost je očitno ni prav nič presenetila. Spogledala sva se. V njenih malih, prebadajočih očeh sem videl nečloveško sebičnost starcev, strah pred smrtjo, sovraštvo starosti proti mladosti, preteklosti proti bodočnosti. Tudi okrutno zmagovalno svetlikanje, zadovoljnost zaradi zmage nad Jolanto, ki je umrla namesto nje. Nič sočutja, samo zmagovalno svetlikanje. In ko sem strmel v njene oči, se mi je iznenada zazdelo, da je morala sluti takrat, kaj se bo zgodilo, in da je zato v poslednjem trenutku zamenjala prostor z Jolanto. Kaj vemo o skrivnostnih vezeh med smrtjo in bitji, ki so preživela človeku usojeno življenjsko dobo in premagala prirodne zakone? Morda se jim samo zato posreči spoznati smrt iz daljave in se ji umakniti, ker so z njo v skrivnostni zvezi? Smrt je morda že tisti dan s svojo mrzlo sapo ohladila prekleti sedež. Kdo drug bi bil mislil, da je prepil, stoletnica pa, ki se je morala že tolikokrat pogovarjati s smrtjo in se bojevati z njo, je ta hlad razumela in se umaknila. Poslala je Jolanto v smrt namesto sebe.

Da bi svoje bedno življenje podaljšala še za kakšen dan, se ne bi bila pomišljala in bi bila poslala mladino vsega sveta v smrt!

Val slepega sovraštva, divjega, obupanega, neukrotljivega, me je potegnil za seboj, hotenje, da bi maščeval Jolanto, Jolanto!

Zdravniki so rekli, da sem bil čisto pri zdravi pameti, in sodišče me je obsodilo na smrt. Prav je storilo. Čez štiri ure me bo dobil krvnik v roke. Vendar pa vem, da sem kriv samo po človeških zakonih. Po drugih, nadčloveških, večnih zakonih nad življenjem in smrtjo je ona, stoletnica, kriva, midva, Jolanta in jaz, pa sva njeni žrtvi.

In samo zato, ker vem, da sem proti večnosti, ki me bo kmalu sprejela, nedolžen, lahko tako mirno čakam strašno uro.

Marcela D'Arle

Dve narodni pripovedki

Samega vruga je ukanil

Nekoč sta živela oče in mati, ki sta imela tri sinove. Pa sta roditelja drug za drugim umrla. Posestvece, ki sta ga zapustila, je bilo zelo majhno, zato so bratje sklenili napotiti se po svetu s trebihom za kruhom. Sreča pa jim ni bila naklonjena, zato so jo krenili spet proti domu.

Med potjo je nastala silna nevihta, a nikjer ni bilo nobene hiše, da bi bili šli pod streho. Vsi premočeni bi se bili po nevihti radi posušili. Nabrli so črača, a niso imeli vžigalic, da bi si napravili ogenj. Tedaj pa so opazili v daljavi svetlobo. Najstarejši brat se je hitro napotil proti svetlobi, da bi prinesel ognja. Namesto pastirja, kakor je pričakoval, pa je zagledal pred seboj vruga, sedečega pri ognju. Brat se je silno prestrašil, naposled pa ga je le prosil, naj mu daruje malo ognja. Vrag se je zvito zasmel in rekel:

»Dam ti ognja, če mi poveš tri reči, ki se še niso in se ne bodo zgodile.«

Mladenič je premišljal, a odgovora ni iztuhtal. Vrag ga je zgrabil in vrgel v ogenj. Mladeniča sta zaman čakala starejšega brata. Zato se je odpravil drugi brat po ogenj. Tudi njemu se je zgodilo tako kakor starejšemu bratu.

Najmlajši brat je nekaj časa čakal brata. Ko pa ju le ni bilo nazaj, ju je šel iskat. Tudi on je našel pri ognju kosmatega vruga, ki se je že veselil, da bo tudi ta postal njegova žrtev. Zapovedal mu je, naj mu pove tri reči, ki se še nikoli niso in se ne bodo zgodile.

Najmlajši brat pa je bil brihtne glave. Samo malo je premislil in rekel:

»Pred kratkim sem bil v nebesih, kjer se mi je imenitno godilo. Še bi bil rad ostal gor, pa sem se zbal, da bi ne opazili, kakšen grešnik sem. Zato sem se začel po vrvi hitro spuščati navzdol. Naenkrat mi je zmanjkalo vrvi in nisem vedel, kaj naj storim. Glasno

sem začel kričati na pomoč, a nikogar ni bilo, ki bi mi bil pomagal. Dolgo sem tako visel, pa sem sklenil, da si pomagam sam. Napotil sem se domov, poiskal kos vrvi in jo pritrdil k vrvi, ki je visela z nebes. Tako sem srečno prispel na zemljo. Med potjo proti domu pa se mi je pripetila druga nesreča. Telebnil sem v globoko močvirje in se nisem mogel izvleči iz njega. Hitro sem letel po lopato in se izkopal iz blata. Ko sem lopato zadnjič pritisnil v blato, se mi je zgodila tretja nevarnost. Zlomil se mi je ročaj. No, pa to ni bila tako huda reč, saj lopate nisem več potreboval. Zato sem železni del vrgel v bližnji grm. Iz lesenega ročaja, ki je bil lepo muzevan, pa sem si zvil piščal. Vtaknil sem jo v usta in si zapiskal poskočno pesem. Prišel sem domov prav v trenutku, ko so neli mojega očeta h krstu. Veselo sem jo mahnil za botrom in med potjo ves čas piskal.«

»Dobro si povedal,« je rekel vrag. »Te tri reči se res nikoli niso zgodile in se tudi ne morejo zgoditi. Ker si tako prebrisan tič, ti vračam oba brata!«

Vrgel je predenj dva kosa mesa in ju namazal z neko mastjo. Pred začudenim mladenci sta zdajci stala oba brata živa in zdrava, vrag pa je izginil, kakor bi se bil pogreznil v zemljo.

Hvaležno sta oba starejša brata objela najmlajšega, ki ju je bil rešil s svojo prebrisano stjo. Nato so jo vsi trije veselo pojoč ubrali domov.

Kraljevič je snubil hčer čarovnice

Zivel je kraljevič, ki je bil edini sin svojega očeta kralja. Nekoč pozimi je šel kraljevič v gozd na lov. Pa se je udaril na nos, da mu je začela teči kri. V snegu se je pokazala rdeča sled. Tedaj je kraljeviča obšla goreča želja: »Ah, če bi našel deklico, ki bi

bila rdeča ko kri in bela ko sneg, pa bi jo vzel za ženo!»

Tedaj je v gozdu naletel na staro ženo. Kraljevič jo je vprašal, ali pozna deklico, ki bi bila rdeča ko kri in bela ko sneg. Žena je odgovorila:

»V tistem gozdu tamle stoji hiša, ki ima samo eno okno, a nič več. V tej hiši živi deklica, bela ko sneg in rdeča ko kri. V to hišo prideš le skozi okno. Povem ti pa, da nihče še ni prišel živ iz te hiše, kdor je šel snubiti to dekle.«

»Poskusil bom srečo, pa naj se zgodi, kar se hoče,« je menil kraljevič.

Zenici se je mladenič zasmilil. Dala mu je kos kruha in rekla: Shrani ga, koristil ti bo. Kraljevič je kruh vtaknil v žep in šel dalje.

Srečal je drugo staro ženo. »Kam potuješ mladenič?« ga je vprašala.

Kraljevič ji je odgovoril, da gre snubit.

Zenica ga je posvarila: »Ne hodi, strašna nevarnost ti grozi.«

»Naj bo, kakor hoče, jaz pojdem« je odgovoril kraljevič.

Zenici se je mladenič zasmilil. Dala mu je lešnik in rekla: »Shrani ga, koristil ti bo.«

Kraljevič je vtaknil lešnik v žep zraven kruha in nadaljeval pot.

Srečal je tretjo staro ženo. »Mladenič kam si namenjen?« ga je nagovorila.

Kraljevič je tudi tretji starki priznal, da gre snubit.

»Ne hodi!« mu je odsvetovala. »Slabo se ti bo godilo.«

Kraljevič pa se ni dal pregovoriti. Zenici se je zasmilil in dala mu je oreh: »Shrani ga, koristil ti bo.«

Kraljevič jo je začudeno vprašal: »Pa kaj storim s kruhom, lešnikom in orehom?«

Zenica mu je razložila: »Ko prideš do hiše, vrzi kruh zverem, da te ne raztrgajo. V največji stiski pa si pomagaj z lešnikom in orehom.«

Kraljevič jo je ubral dalje. Kmalu je naletel na sredi gozda na hišo, ki ni imela vrat, okno pa samo eno. Stopil je proti hiši. Tedaj so se zagnale proti njemu zveri, ki so čuvali hišo. Kraljevič se je spomnil, kaj mu je svetovala tretja žena. Hitro je vrgel kruh zverem. Živali so ga povohale in pohlevno legle.

Premišljal je, kako bi prišel v hišo, ker je bilo okno previsoko. Tedaj je neka deklica spustila skozi okno zlate lase. Opril se je las in deklica ga je potegnila v hišo.

Mladenka se je lepega kraljeviča zelo razveselila. Rekla je: »Zahvali Boga, da moje matere ni doma. V gozdu nabira zelišča, s katerimi začara vsakega snubca v zver. Tudi tebe bo začarala, če ti ne bo pomagal Bog. Zbežival.«

Pobegnili sta iz hiše in na vso moč tekla. Med begom sta se ozrla in videla, da je drvela za njima mladenkova mati. Čedalje bližje je prihajala. Kraljevič se je spomnil lešnika, ga privlekel iz žepa in ga prestrašen povprašal: »Povej, kaj naj storiva.«

Lešnik mu je rekel: »Odpri me z nožem!«

Kraljevič je naglo odprl lešnik in iz njega je prišla široka reka, ki je čarovnici zastavila pot.

Čarovnica pa je udarila s palico po reki in voda se je razdelila na dve, da je žena po suhem pretekla na drugi breg. Kraljevič in deklica sta bežala, kolikor sta mogla. Čarovnica pa jima je bila kmalu spet za petami. V tej stiski je kraljevič vzel iz žepa oreh in ga vprašal: »Povej, kaj naj storiva!«

»Stolči me!« je dejal oreh.

Kraljevič je stolkel oreh in iz njega je plnil ogenj, ki je v trenutku zajel ves gozd.

Toda čarovnica je pljunila v ogenj, da je pri priči ugasnil. Zagnala se je za begunce-ma ko burja.

Kraljeviču je v največji stiski prišlo na misel, da je čarovnica v zvezi s samim peklom. Hitro se je pokrival in zavpil: »Usmiljeni Bog, pomagaj nama!«

Komaj je izrekel te besede, se je zablistalo in zagrmelo. Iz neba je udarila strela naravnost v čarovnico ter jo spremenila v prah.

Kraljevič se je s svojo izvoljenko srečno vrnil domov in se srečno oženil.

Zbiranje kosti je koristno

Zaradi izrednih časov je pri nas nastalo pomanjkanje fosfatnih gnojil, kar lahko povzroči nevarno zmanjšanje poljskih pridelkov. Da bi se temu pomanjkanju vsaj delno odpomogli, bi bilo nujno potrebno, da bi za izdelovanje fosfatnih gnojil, kakor superfosfata in kostne moke, po vseh mestih in tudi po deželi zbirali kosti.

Kakor so nedavno objavili časopisi, bodo zbirali kosti zastopniki Delniške družbe za kemično industrijo v Ljubljani, ki izdeluje klij, iz odpadkov pa kostni zdrob za fosfatna gnojila in tudi sirovo kostno moko kot neposredno gnojilo. Poleg teh izdelkov izloča omenjena tvrdka tudi maščobo, ki je neogibno potrebna sirovina za izdelovanje mila.

Zato naj kosti nihče ne sežiga ali meče v smeti, temveč jih zbirajte in skrbno hranite. S tem boste pomagali omiliti pomanjkanje prepotrebni gnojil in mila. Omenjena tvrdka bo zbirala kosti in jih tudi primerno plačevala. Kako bo zbiranje in oddajanje urejeno, bo še objavljeno.

Deset zapovedi za mladenke, ki bi se rade omožile

1. Ni potrebno, da si lepotica, mnogo boljše je, če te odlikuje ljubezniv nastop, primerna naobrazenost, družabnost in vljudnost.

2. Predmet tvojega zanimanja ne smejo biti zabava, temveč predvsem gospodinjske zadeve in dobre knjige.

3. Kadar se sestaneš z izvoljencem, ne pripoveduj mu samo o svojih prijateljicah in o svojih oblekah, temveč tudi o rečeh, ki moškega zanimajo.

3. Bodi dobrosrčna, rajši odpustčaj, kakor da si trdovratna in nepopustljiva. Vedi, da trma in nepopustljiva trdovratnost nobeni mladenki ne pristaja.

5. Odstrani iz svojega srca ljubosumnost, če pa tega ne zmoreš, tedaj ljubosumnost vsaj skrbno skrivaj.

6. Če imaš svojega izvoljenca res rada, tedaj je neogibno potrebno, da si tudi z njegovo materjo v dobrih odnosih.

7. Ne razburjaj se in ne bodi jokava. Kaj takega bi mogli oprostiti kvečjemu kakšnemu otroku, nikakor pa ne ženski, ki ima namen postati žena.

8. Bodi skrbna, toda istočasno tudi samozavestna in ponosna.

9. Ne izprašuj svojega izvoljenca po njegovih dohodkih in prijateljih, s katerimi on običajno. Vedi, da moški takšnega povpraševanja nimajo radi.

10. V primeru nesreče mora mladenka svojemu izvoljencu ne samo dati pogum, temveč mu mora tudi pomagati, ker si boš s tem pridobila njegovo naklonjenost in spoštovanje.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

PREDOLGO JE BIL ZAPRT

Ravnatelj kaznilnice odhajajočemu jetniku: »Oprostite, ker smo vas pomotno imeli dva tedna predolgo zaprtega.«

Kaznjenec: »Prav, prav, mi boste pa prihodni odtgnili.«

NA PLESU

Dušan: »Ali veste, gospodična, da sem se naučil plesati na godbo iz radia?«

Vera: »No, saj to se vam tudi pozna. Plešete namreč tudi vse motnje.«

PREVEČ

Pol ure sta se že molče sprehajala. Nazadnje se on ožunači in reče: »Dragica, bi hotela postati moja žena?«

»Oh, pa kako rada,« reče ona.

Spet pol ure molka. Tudi se ožunači ona:

»Ti zakaj pa spet nič ne prišči?«

»Sem že preveč tako rekel!« se odreže on.

ZAKAJ ŽIVI ČLOVEK

Učitelj: »Povej mi, Mihec, ali je človek ustvarjen samo za to, da je in pije?«

Mihec: »Ne.«

Učitelj: »Za kaj pa še?«

Mihec: »Da tudi spi!«

LOVSKA

Nedeljski lovec pripoveduje v veseli družbi svoje čudovite doživljaje. Vsi ga napeto poslušajo.

»Ali to, kar sem doživel v Kanadi, prekaša vse,« reče naposled lovec. »Lovili smo race. Strašno mrzlo jutro je bilo. Prišel sem do nekega velikega jezera. Na njem je bila cela truma divjih rac. A ubožice so imele vse nožice zamrle v ledenem jezeru.«

»No, kaj pa se je potem zgodilo?« vpraša eden izmed poslušalcev.

»Ustrelil sem, race so se splašile, vzletele in odnesle jezero s seboj,« reče lovec.

LOV NA TIGRE

Gospa Motovilova dobi iz Indije hrzjavko: »Vaš sin se je pri lovu na tigre smrtno ponesrečil.«

Motovilova odgovori brzjavno: »Pošljite truplo!«

Cez dolgo časa je dobila zaboj s tigrovim truplom. Motovilčeva spet brzjavi: »Ne tigr, sina mi pošljite!«

Kmalu dobi brzjavni odgovor: »Sin je v tigru.«

NIMA OKUSA

Jaka: »Melhijor je imel gotovo nahod, ko se je oženil.«

Miha: »Kako to misliš?«

Jaka: »Če ima kdo nahod, potem navadno nima nikakega okusa.«

RESNICO GOVORI

A: »Poglejte gospod, to so vam mišice. S temile rokami ustavim tudi brzi vlak.«

B: »To je laž.«

A: »Zakaj laž, saj sem strojevodja...«

NESREČEN DAN

A: »Praviš, da pomeni nesrečo, če se človek oženi na petek?«

B: »Prav gotovo. Zakaj naj bi bil prav petek izjema?«

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najnižimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 30.—, po pošti din 50.—, 2 steklenici po pošti din 85.—, 3 steklenice po pošti din 115.—.

Preizkušen redilni prašek

REDIN ZA PRAŠICE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih boleznih. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor, Gosposka ulica 34.

Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

MALI OGLASI

Krojaškega vajenca

sprejemem takoj, starega od 14 do 15 let. Hrana in stanovanje v hiši. Presetnik Franc, Šmarska cesta 15, Ljubljana. 107